

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelk: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in
inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
ekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izbraja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lit 18.-,
za inozemstvo vključno s ponedeljskim ju-
trova Lit 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5. - Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Im Februar 763 Sowjetflugzeuge vernichtet Zahlreiche Sowjetangriffe abgeschlagen - Erfolgreiche deutsche Vorstösse südlich der Pripjetsümpfe - Terrorangriff auf den Raum von Braunschweig - 26 Handelsschiffe mit 144.185 BRT im Februar versenkt

Aus dem Führerhauptquartier, 1. März.
D.N.B. Das Oberkommando der Wehrmacht
gibt bekannt:

Im Raum von Krivoj Rog südöstlich
Schaaschhoff und westlich Berditschew
schlugen unsere Truppen zahlreiche An-
griffe der Sowjets ab und fügten ihnen
hohe Verluste zu.

Bei Jampol sind heftige örtliche Kämpfe
im Gange.

Im Gebiet südlich der Pripjetsümpfe
führten Verbände des Heeres und der
Waffen-SS erfolgreiche Vorstösse. In den
Kämpfen der letzten Tage hat sich hier
eine Panzeraufklärungsabteilung unter
Führung des Rittmeisters Kolczek beson-
ders ausgezeichnet.

Nordöstlich Rogatschew griffen die
Bolschewisten mit stärkeren Kräften ver-
geblich an. Dabei wurden von dreissig an-
greifenden feindlichen Panzern 26 ver-
nichtet.

Nordwestlich Nowel, südöstlich des
Pleskauer Sees und bei Narwa scheiterten
zahlreiche Angriffe der Bolschewisten in
harten Kämpfen.

Im hohen Norden wehrten unsere Trup-
pen im Louhi-Abschnitt und am Fischer-
hals feindliche Aufklärungsanstöße ab.
Bei den Abwehrkämpfen im mittleren
Frontabschnitt haben sich die 267. nieder-
sächsische Infanteriedivision unter Führung
des Generalleutnants Drescher und die
Panzerabteilung 5 unter Führung von
Hauptmann Lettemeier besonders bewährt.

Im Monat Februar wurden an der Ost-
front 763 feindliche Flugzeuge, davon 43
durch Verbände des Heeres, vernichtet,
60 eigene Flugzeuge gingen verloren.

In Italien wurde der Druck unserer
Truppen gegen den Landekopf von Nettuno
unter starkem eigenen Artillerieinsatz
fortgesetzt. Durch Stossgruppenangriffe
gelang es, zwei feindliche Stützpunkte aus-
zuheben und eine stärkere Kampfgruppe

des Feindes südwestlich Cisterna einzu-
schliessen.

Kampffliegerverbände versenkten im Ha-
fe von Anzio ein feindliches Transpor-
tschiff von 5000 BRT und beschädigten
vier weitere mit 15.000 BRT sowie
ein Landungsboot durch Bombentreffer
schwer.

An der Südfront verlief der Tag bei le-
bhafter beiderseitiger Aufklärungs- und
Artillerietätigkeit ruhig.
In Luftkämpfen und durch Flakartillerie-
verlor der Feind gestern über dem
italienischen Frontgebiet 12 Flugzeuge.

In den Mittagsstunden des gestrigen
Tages flogen nordamerikanische Bomber-
verbände unter starkem Jagdschutz nach
Mitteleuropa ein und richteten im
Sektor der geschlossenen Wolkendecke
Terrorangriffe gegen Orte im Raum von
Braunschweig. Durch wahllosen Bomben-
wurf wurden einige Dörfer zerstört. Flak-
artillerie schoss acht feindliche Flugzeu-
ge ab.

In der vergangenen Nacht warfen eini-
ge feindliche Flugzeuge Bomben auf Or-
te in Westdeutschland.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge grif-
fen Ziele in Südostengland und im Stadt-
gebiet von London an.

Im Kampf gegen die britisch-nordame-
rikanischen Nachschubverbindungen ven-
senkt Kriegsmarine und Luftwaffe im
Monat Februar 26 Handelsschiffe mit
144.185 BRT sowie elf Frachtsegler, 34
weitere Schiffe mit über 200.000 BRT
wurden durch Bomben- und Torpedotreffer
schwer beschädigt. Mit dem Untergang
vieler dieser Schiffe ist zu rechnen.

An feindlichen Kriegsschiffen wurden
ein Kreuzer, 15 Zerstörer und Sicherungs-
schiffe, 8 Schnellboote und ein Bewa-
cher versenkt, ein Kreuzer und mehrere
Schnellboote beschädigt.

Smrt zaslužnega finskega državnika

Helsinki, 1. marca. Bivši finski državni
predsednik Pehr Evind Svinhufvud je v to-
rek zvečer v 83. letu starosti umrl na svo-
jem posestvu v Luumaku.
Svinhufvud je že zgodaj stopil v politično
življenje in zaradi njegove delavnosti ga je
l. 1914 caristični režim pregnal v Sibirijo.
Sele revolucija l. 1917 mu je omogočila po-
vratek v domovino. Do proglašene neodvisno-
sti Finske je bil l. 1918 državni upravitelj.
L. 1930-31 je sestavil vlado in sicer na na-
cionalni podlagi. Za uradno dobo 1931-37 je
bil izvoljen za državnega predsednika, do l.
1931 pa je bil stalno tudi član finskega pa-
lamentata.

Svinhufvud je bil vse svoje življenje v
službi nacionalne namisli, uresničenja neod-
visnosti njegovega naroda in ohranitve te ne-
odvisnosti. Poznal je nevarnost, ki je grozila
mali državi z vzhoda in je s svojimi opozo-
rili reševal svoj narod v njegovih najtežjih
časih.

V Moskvi zavražajo švedski protest

Stockholm, 1. marca. TT javlja, da so v
Moskvi zavrnili protest švedske vlade zastran
odmeta bomb na Stockholm. Nota izjavlja,
da v imenovanem času ni bilo nobenega so-
vjetskega letala nad Švedsko, zaradi česar je
švedski protest »brezpredmeten«.

»Z nehinjenim presenečenjem je sprejela
švedska javnost odgovor Sovjetske zveze na
švedski protest zastran odmeta bomb na Stock-
holm«, komentira »Stockholms Tidningen« kot
edini stockholmski jutranji dnevnik odgo-
vor Moskvi. Ni mogoče razumeti, pravi ta
komentar, da Moskva navzlic dokazu, predlo-
ženem od švedske vlade, vztraja na svojem
zankanju in vrhu tega uradno poizkuša pro-
dreti z navno teorijo, da gre v tem primeru
zgodj za izvajanje drugih sil. Če zares mislijo
da švedski narod to verjame, potlej se teme-
ljito motijo.

Švedske skrbi za povojno dobo

Stockholm, 29. febr. O priliki ustanov-
nega zborovanja velike komisije, ki jo je
švedsko finančno ministrstvo sklicalo za-
radi priprav na delo po vojni, opozarja
»Aftontidningen« v svojem uvodniku, da
se temelji za to delo še zelo negotovi.
Dejstvo, da se je atlantska lista še pred
svojo uporabo izpremenila v krpo papir-
ja, nujno opozarja k previdnosti.

Argentinska mornarica proti vladi?

Amsterdam, 1. marca. Po poročilih an-
gleške poročevalske službe je baje argen-
tinska mornarica, oziroma del mornarice,
zavzela nesporno stališče napram vladni
Farrela. Reuter namreč javlja, da je mor-
narica zahtevala, naj Farrel izroči oblast
predsedniku najvišjega sodišča Robertu Re-
pattu. Polcija in vojskovo sta zasedli v
Beunes Airesu in okolici najvažnejše stra-
teške točke. Argentinska vlada se je več-
raj popoldne sestala pod predsedstvom Far-
rela. Uradni komunikacije o tej seji še ni
bil izdan.

Amsterdam, 1. marca. Po Reuterjevji ve-
sti je v sredo objavil argentinski državni
radio uradni komunikacije, v katerem ugotov-
lja sedaj službovršči predsednik general
Farrell, da vlada v Argentini popoln mir.
Nadalje je demantiral vse vesti, razširjene
po urugvajskem radiu.

Splšna stavka v Paragvaju

Stockholm, 1. marca. Kakor javljajo iz
Montevidea, je izbruhnila v Paragvaju sploš-
na stavka. Potem, ko so delavska strokovna
združenja zahtevala odstop predsednika
republik, je bilo aretiranih 500 delavskih
voditeljev. Stavkujoci so sedaj prešli k sa-
botažam in so že vrhli v zrak 4 železniške
mostove, med njimi največjega v državi.
V prestolnici obratuje zaradi izpada sbeber-
nega avtomobilskega prometa le še nekaj
prog cestne železnice. Povod sedanjim ne-
mirom je baje nova vladna uredba, ki po-
sega v delovanje delavskih strokovnih or-
ganizacij.

Ameriški piloti zmrznili v Alpah

Innsbruck, 29. febr. D.N.B. Posebni do-
pisnik mednarodnega poročevalskega ura-
da poroča, da je mraz v zadnjih dveh dneh
nekoliko popustil in je bilo zato omogočeno
nemškimi skupinam, ki rešujejo nad Alpa-
mi sestreljene ameriške pilote, da so z več-
večjim naporom prodrele v gorovje. Dopisnik
je bil prisoten pri reševanju treh ameriških
pilotov, ki so obviseli s svojimi padali nad
strmim prepadom enega izmed najbolj zna-
nih ledenikov v Visokih Turah. Nihče iz-
med pilotov ni bil več živ. Vseili so nemo
na vrhovih svojih padal. Zdravniška pre-
iskava je ugotovila, da se je eden ubil že
pri padcu na zaledeneli pečini. Njegov ob-
raz je bil močno izmalččen, obleko pa je
strmo kamenje popolnoma raztrgalo. Oba
ostala letalca sta imela polomljene kosti
in sta nato polagoma zmrznila. Morala
sta precej trpeti, ker so o tem pričale nju-
ne obrazne prteže. Eden izmed pilotov je
lmel v svoji obleki še kos čokolade, bil pa
je očitno že preslab, da bi jo povžlil.
Tretji je imel košček papirja, na katerem
je skušal popisati svoje zadnje ure. Za-
pisal je: Sestrelili so me nad Alpami. Ni-
smo se mogli braniti, ker je bilo preveč
nemških lovcov. Vse oči so bile polno
padal. Sedaj visim na tem prokletem skal-
natem robu, pa ne morem z zlomljeno no-
gov dolino. Obupen sem. Nimam več ni-
kake hrane. Moral bom polagoma zmrzniti.
Mislim na Lilly. Že tretjo noč.
Tu se zapiski končajo.

Nemška reševalna ekspedicija je spravi-
la mrtve ameriške letalce v ledeniško raz-
poko, ker jih sedaj ni mogla odnesti v do-
lino, kamor jih bodo odprnili šele poleti.
Pri povratku je našla ekspedicija še na-
daljnje tri ameriške letalce, ki so se stu-

V februarju uničenih 763 sovjetskih letal

Številni sovjetski napadi odbiti - Uspešni nemški sunki južno od Pripjetskih močvirij - Teroristični napad na področje Braunschweiga - V februarju 26 trgovskih ladij s 144.185 brt. prtopljenih

Führerjev glavni stan, 1. marca, D.N.B.
Vrhovno poveljništvo oboroženih sil ob-
javlja:

Na prostoru pri Krivem Rogu, južno-
vzhodno od Zaškova in zapadno od Ber-
diceva so odbile naše čete številne sovjet-
ske napade in prizadele sovražniku veli-
ke izgube.

Pri Jampolu so v teku srđiti krajevni
boji.

Na ozemlju južno od Pripjetskih moč-
virij so izvedli oddelki vojske in oddel-
kov SS uspešne sunki. V bojih zadnjih
dni se je tu posebno odlikoval oklopni iz-
vidniški oddelk pod poveljstvom konji-
škega stotnika Kolczeka.

Severnovzhodno od Rogačeva so sovjet-
ske čete zaman napadle z močnejšimi si-
lami. Pri tem je bilo izmed 30 napadajo-
čih sovražnikovih oklopnikov 26 uničenih.
Severnovzhodno od Nevelja, južno-
vzhodno od Pskovskega jezera in pri Nar-
vi so se v hudih bojih izjalovili številni
boljševiški napadi.

Na Arktiku so odbile naše čete v od-
seku Louhi in na Fischerhalsu sunki so-
vražnikovih edinic.

Pri obrambnih bojih v srednjem odse-
ku bojišča sta se posebno odlikovali 267.
spodnjaška pehotna divizija pod povelj-
stvom generalnega poročnika Drescherja
in 5. oklopni oddelk pod poveljstvom
stotnika Rettemeierja.

V mesecu februarju je bilo na vzhod-
nem bojišču uničenih 763 sovražnikovih
letal, izmed teh 43 od oddelkov vojske.
Izguljenih je bilo 60 lastnih letal.

V Italiji se nadaljuje pritisk naših čet
proti nettunskemu predmostju z močnim
posegom našega topništva. Z akcijami
udarnih čet je uspelo uničiti dva sovraž-
nikova oporišča in obkoliti močnejšo so-

vražnikovo bojno skupino južnozapačno
od Cisterne.

Oddelki bojnih letal so potopili v an-
zijski luki sovražnikovo prevozna ladjo
s 5000 brt. in težko poškodovano z bom-
bami 4 nadaljnje ladje s 15.000 brt. ter 1
izkroevalni čoln.

Na južnem bojišču je potekel dan ob
živahnem obojestranskem izvidniškem in
topniškem delovanju mirno.

V letalskih bojih in od protiletalskega
topništva je izzubil večraj sovražnik nad
italijanskim bojiščem 12 letal.

Včeraž v opeldanskim urah so prileteli
severnoameriški bombniški oddelki v mo-
čni zaščiti lovcem nad srednjo Nemčijo ter
izvedli v zaščiti strnjene oblačne odeje te-
roristične napade proti krajem na prostoru
Braunschweiga. Z odmetom bomb na
slepo srečo je bilo porušeni nekaj vasi.
Protiletalsko topništvo je sestrelilo 8 so-
vražnikovih letal.

V pretekli noči je metalo nekaj sovraž-
nikovih letal bombe na kraje v zapadni
Nemčiji.

Nemška brza bojna letala so napadla
cilje v južnovzhodni Angliji in na mest-
nem področju Londona.

V boju proti angloameriškim preskr-
bovalnim zvezam sta potopili vojna mor-
narica in letalstvo v mesecu februarju 26
trgovskih ladij s 144.185 brt. ter 11 tovar-
nih jadrnic, 24 nadaljnjih ladij z več kot
200.000 brt. je bilo z bombnimi in torped-
nimi zadetki težko poškodovanih. S potop-
itvjo mnogih teh ladij je računati.

Izmed sovražnikovih vojnih ladij je bila
potopljena 1 križarka, 15 rušilcev in za-
ščitnih ladij, 8 brzih čolnov in ena straž-
na ladja, 1 križarka in več brzih čolnov
pa je bilo poškodovanih.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 29. febr. D.N.B. Sedaj, ko je nov
val mraza odstranil prezgodnje pomladan-
sko blato na vzhodnem bojišču, so se po-
membnejši vojni dogodki razvili zopet
predvsem na zunanjih krilih vzhodnega
bojišča. Val mraza je v vseh odsekih po-
vzročil v tej mli zimi doslej najnižjo
temperaturo. To velja zlasti za severno
krilo bojišča, kjer sta mraz 20 stopenj pod
nilo in ledeni veter napravila na močvir-
jih in jezerih tako trden pokrov, da nosi
tudi že težka motorna vozila in oklopnike.
Boljševiki skušajo sedaj izkoristiti ta vre-
menski položaj in s pomočjo motornih
sani in smučarskih bataljonov nadalje
vplivati na nemška premikanja za skraj-
šanje bojišča. Predvsem hočejo osvojiti
ozemlje vzhodno od Čudskega jezera in
v smeri proti Pskovu, da bi imeli še pred
nastopom odjuge za seboj nevarna moč-
virja. Nemški zaporni obroči so doslej te
poizkuse še povsod uspešno preprečili.
Boljševiki so med drugim prešli tudi na
južnem krilu severnega odseka in sicer
severnovzhodno od Nevelja s številnimi
oklopniki in strelskimi divizijami, z veliko
premočjo topništva in bojnih letal v ve-

lenapad, da bi pričeli še z juga široko-
poteznejšo obkoljevalno operacijo. Ker pa
je nemško vodstvo pravočasno spoznalo
boljševiške namere, jim je že prvoga dne
njihove ofenzive zadalo izredno pomemb-
ne udarce, ki jih označujejo posebno ve-
like krvne izgube. Boljševiki niso dosegli
nit najmanjšega uspeha.

V srednjem odseku, kjer je še nadalje
močno snežilo, so imeli boji še vedno
krajevni značaj, čeprav so postali ob Be-
rezini, pri Rogačevu in južnovzhodno od
Vitebska zopet živahniji.

V južnem odseku, kjer so v predpre-
tekli noči namerili 10 do 15 stopenj pod
nilo, je večraj povsod nastopila odjuga.
V Dnjeprovem loku je pričelo močno de-
ževati. Težiše bojev je ostalo še nadalje
na področju pri Krivem Rogu. Nemška
obrambna fronta je tudi tu povsod vzdr-
žala. Pri Kirovgradu je vladal mir, pač
pa so si boljševiki pri Šepetovki trdo-
vratno prizadevali, da bi razširili svoj
vdor. Južno od Pripjetskih močvirij je
prišlo znova do srđitih in izpremembol-
nih bojev med nemškimi brzimi oddelki
in boljševiško konjenico ter oklopniki.

Živahni boji na nettunskem predmostju

Berlin, 29. febr. D.N.B. Na nettunskem
predmostju so bili večraj ves dan živahni
boji. Nemškimi napadalnim četam je uspe-
lo, da so zapadno od ceste iz Aprilje v
Anzio kljub zagrizenemu odporu sovraž-
nikov precej zboljšale svoje postojanke.
Ponovni angloameriški protinapadi so se
zrušili v ognju nemškega obrambnega
orožja. Danes v zgodnjih jutranjih urah
so tu in v zapadnem bližnjem odseku boji
zopet oživel. Vzhodno tik ceste Aprila-
Anzio je prodrla neka nadaljnja napadal-
na skupina v ameriške črte, kjer je po-
gnala v zrak veliko municijsko skladišče,
nakar se je polnoštevilno in brez izgub
vrnila v nemške postojanke. Na južnem
bojišču so nemške prednje zaščitnice za-
vrnile sunki invazijskih čet pri Castelfor-
tu in Terelli.

Ponesrečeni svražnikovi napadi

Berlin, 29. febr. Neke severnoameriške
napadalne čete je skušala v noči na 26.
februarja vdreti na nettunski fronti pred
Littorijo v nemške postojanke. Da bi pri-
krilo to podjetje, je sovražnikovo topni-
štvo izstrelilo nekaj granat za napredujo-
čo četo. Pred nemškimi črtami so ameri-
ški vojaki, ki so obviseli v žičnih ovirah,
ponovno poizkušali prevarati nemške pred-
nje straže s tem, da so glasno kričali ne-
kaj nemških besed, strelec izpostavljenega
protiletalskega topa kalibra 2 cm pa
je spoznal položaj in je zasul vso žično
ovro z ognjem svojega topa. Top je stre-
ljal toliko časa, dokler ni izstrelil vse mu-
nicije in dokler niso bili medtem ubiti ali
ranjeni štiri močnejšje njegove posadke. Nato
so ostali topničarji branili postojanko še
z ročnim orožjem in preprečili sovražni-
ku, da bi vdril v nemške črte.

V jutranjem svitu so našli pred to-
pom mnogo padlih Amerikanov. Številno
sledilo so kazale, da je sovražnik odšel
v svoje postojanke tudi mnogo težko ran-
jenih vojakov.

Berlin, 1. marca, D.N.B. Pri zavzetju
oporišča Buon Riposa na nettunskem bo-
jišču je izsilil odločitev prvi bataljon
oklopnogrenadirskega 9. polka pod po-
veljstvom majorja Eckera.

Z nemškimi napadom na področju Apri-
lije so nemški oddelki prodri na obeh
straneh vase, zgrajene v oporišče, in ob-
kolili sovražnikove sile v moči dveh ba-
talionov. V kmetijah, globlji in vtičinah
je postavil nasprotnik v bran in ponov-
no poizkušal, čeprav zaman, predrati s
podporo svojega topništva obkoljevalni
oč. V sodelovanju z oklopnimi topovi
je končno uspelo Eckerjevi bojni skupini
vdreti v sovražnikove postojanke, razvo-
jiti obkoljena bataljona in pričeti čiščenje
odpornih gnezdi, ki so se žilavo branila. Z
skrajnjem tekočim oporiščem je padlo v nem-
ške roke 650 ujetnikov, številno orožje in
druge naprave.

Dne 27. februarja so nato poizkušali
Angliji in Američani, da s sunki v smeri
na izgubljeno oporišče Buon Riposa po-
pravijo ponovno svoje deloma stisnjene
postojanke, vsi napadi pa so propadli v
nemškem strnjem obrambnem ognju.

V ostalem so se ta dan omejevali boji
na nettunskem bojišču na obojestranski
topniški ogenj in živahno krajevno izvid-
niško delovanje. Sovražnikovo ladijsko
topništvo je otvorilo večkrat močilen ogenj,
nemška daljnostrelna baterija pa so učin-
kovito obstreljevale zavezniška izkroeva-
lišča.

Ponosen obračun

Dr. Göbbels ob 10 letnici velike socialne ustanove »Mati in otrok«

Berlin, 29. febr. D.N.B. V okviru prosla-
ve ob desetletnici obstoja pomožne organi-
zacije »Mati in otrok« je imel minister dr.
Goebbels govor, v katerem je dejal med
drugim:

Dvajseto stoletje je stoletje socializma.
Tudi ta vojna, ki so jo Nemcem vsilili so-
vražniki, se bje v bistvu zaradi sociali-
stične ideje. Nemški narod naj bi bil kot
trdno povezana skupnost izločen iz Evro-
pe, ker je v primeri z drugimi evropskimi
narodni na socialnem področju preveč na-
predoval. Zato je postal nemški socializem
predmet plukratskega sovražstva in boljš-
eviške zavisti.

Nemški narod je imel že pred prvo
svetovno vojno najsocialnejšo zakonodajo v
svetu. Narodnosocialistična revolucija je
hotela nemškemu narodu zagotoviti oni so-
cialni življenjski standard, ki ustreza nje-
govji duhovni, duševni in kulturni vsi ni.
Nastale so monumentalne ustanove delav-
nega socializma, čigar trije temeljni stebri
so zimska pomoč, pomožna ustanova za
mater in otroka in narodnosocialistična
skupnost »Kraft durch Freude«.

Narodnosocialistični program med vojno
ni ostal na mrtvi točki, temveč se je prav
med vojno in v vojno najbolj utrdil. Nemški
sovražniki so šli v vojno proti Nemčiji, da
bi odstranili njen socialni napredek. Nemci
se že danes bavijo z velikimi načrti za
obnovo, ki jih bodo uresničili po vojni, do-
im čitamo v angleških listih istočasno pri-
tožbe, da bo treba po vojni pričakovati
ogromno brezposelnost. V Nemčiji gledajo
na gospodarsko in državno življenje s sta-
bično ljudske blaginje. Zato je pomožna
ustanava »Mati in otrok«, ki je bila usta-
novljena že l. 1933, dokoz in bistvo nem-
škega socialnega obnovenega programa.
Med vojno se je treba pač zadovoljiti z
nekaterimi socialnimi omejitvami, treba je
socialno delo tako usmeriti, da ostane ohr-
anjena podlaga vsega narodnega obstoja,

namreč življenje mater in otrok. V tem je
velika narodopolitična naloga pomožne
ustanove »Mati in otrok«. V desetih letih
od njene ustanovitve so porabili za njene
namene skoraj tri milijarde, v l. 1934 -
55 milijonov, deset let kasneje, sredi med
vojno pa je ta vsota narasla že na 508
milijonov. 33.000 zavetišč za matere in
otroke je danes kakor mreža razširjenih po
vseh Nemčiji. Ustanova je z največjimi
uspehom pričela z bojem proti umrljivosti
dojenčkov. V desetih letih je znala umrljivost
dojenčkov od 7,9 na 6,3 odstotka,
kar pomeni, da je imela Nemčija samo
spriče teh naporov v 10 letih milijon roj-
stev več, kakor bi jih imela sicer. Nadalje
je ustanova otvorila 200 okrevališč za ma-
tere, 60.000 zaposlenih mater, vojaških že-
na, vojnih vdov itd., je lahko v teh domo-
vih preživelo večtedenske počitnice. V pri-
bližno 34.000 otroških vrtcih je vsak dan
v oskrbi 1.250.000 otrok, katerih matere
sodelujejo pri vojnih naporih. Znam na
podeželju pa pomaga 11.000 otroških vr-
tcev v času žetve. K temu moramo pristi-
ti še ogromno socialno delo ustanove, nastale
zaradi sovražnikovega letalskega terorja.

Po objavi ponosne bilance te gigantske
ustanove se je zahvalil minister vsem, ki
so pomagali pri njenem razvoju, zlasti
strankinemu tovarišu Hilgenfeldtu, ki je s
svojimi sodelavci razvil to organizacijo iz
najmanjših začetkov do dosezanega
ogromnega obsega.

Dr. Goebbels je zaključil, da rezultati de-
setletnega dela ustanove »Mati in otrok«
dokazujejo, česa bodo Nemci sposobni, ako
bodo izvajali zmagovit mir. Sele potem
jim bo mogoče, da bodo v polnem obsegu
uresničili delavni socializem tako, kakor ga
določa program narodnosocialistične stran-
ke. Nemčija bo postala velika in lepa dr-
žava, v kateri bosta zopet doma sreča ma-
ter in smeh otrok.

Porast nemške oboroževalne proizvodnje

Dr. Ley zastopnikom železne industrije in rudarstva iz donavskih in alpskih pokrajin

Gradee, 29. febr. Državni organizacijski
vodja dr. Ley je sklical vse obratne
voditelje, predelavce in obratovodje že-
lezarske industrije ter rudarstva v alps-
skih in donavskih pokrajinah na skupen
delovni posvet, na katerem so prisotni
obravnavali vsa važna vprašanja, ki so v
zvezi z vodstvom ljudi in z nadaljnjim
povečanjem proizvodnje. Na zborovanju
je vladala popolna soglasnost, da je tre-
ba mobilizirati vedno več narodnih de-
lovnih sil, ki naj še bolj razširijo oboro-
ževanje. Glede nižjega voditeljskega po-
mladka je dr. Ley pozval obratne vodi-
telje, naj s strokovno vzgojo vzgajajo
mladino in naj polagajo važnost le na
spesobnost in značaj, ne pa na izvor in
premoženje bodočih obratovodij in pred-
delavcev. Sploh naj bo s pomočjo obrata,
stranke in države vsakomur omogočeno,
da razširi svoje znanje in tako ne napre-
duje le osebo, ampak koristi tudi državi.
S pomočjo izkušenj pri praktičnem delu
je prikazal tudi načine, kako je mogoče
še bolj dvigniti uspeh dela inozemskih
delavcev.

Ob koncu je dr. Ley izrekel priznanje
izrednim naporom delavstva v vseh nem-
ških oboroževalnih obratih, ki so omogo-
čili, da kljub sovražnikovi teroristični
napadom nemška oboroževalna proizvod-
nja tako po obsegu kakor po kakovosti
vedno bolj narašča. V tem duhu je nem-
ški narod odločen, da se bo upiral vsa-

kemu neprijetnemu položaju, ker ve, da
ga njegov Führer vodi h končni veliki
zmagi.

Komunistična OF ubija zavedne Primorce

Krvav pokolj 15 žrtev v Cerknem — Komunizem tudi na Primorskem vedno bolj kaže svoje pravo lice

Pred dnevi smo na kratko poročali da so komunisti umorili na Goriškem skupno 15 ljudi, med njimi dva duhovnika. Sedaj prihajajo iz Gorice o tem groznem zločinu podrobna poročila, ki prvotno vest v celoti potrjujejo in ki kažejo, da so komunisti začeli na primorskem prebivalstvu izvajati enak krvavi teror, kakršnega so lani in predlanskim izvajali v onih krajih Ljubljanske pokrajine, katere so lahko strahovali.

Ne ve se še, koliko zavednih Slovencev in Slovenc je doslej že tudi na Primorskem padlo pod komunistično morilsko roko. Na žalost se je treba bati, da je njihovo število že visoko in da marsikdo od njih, ki so brez slede izginiti ni več med živimi. Prav tako kakor prej v Ljubljanski pokrajini skušajo namreč komunisti sedaj tudi na Primorskem svoje krvavo početje čim bolj prikriti, da ne bi ljudstvo prekmalu spregledalo in ne bi se odločilo k aktivnemu odporu. Od vseh svojih umorov, so najprej priznali le umor vipavkega župana dr. Petriča, ki niso mogli več dalje tajiti, da so ga umorili oni prvotno so namreč, ko so videli razburjenje prebivalstva, skušali ta zavrtni zločin naprti drugim, ko pa so ga morali potem le priznati, so skušali ugodnega pokojnika oblatiti kot »izdajalca«.

Drugi zločin, ki so ga morali komunisti priznati, je pokolj 15 moških in žensk v Cerknem. Tudi o tem so ljudje že tako vedeli, da ga ni bilo moč prikriti. Zato so komunisti sedaj priznali, da so dne 5. februarja t. l. umorili devet moških in šest žensk iz Cerknega. Med umorjenimi sta, kakor smo že poročali, tudi dva duhovnika, Lado Piščanec in Ludvik Sluga, oba kaplana v Cerknem in oba primorska domačina. Piščanec je bil star 29, Sluga pa 26 let. Lado Piščanec je služboval najprej tri leta v župniji znane goriške cerkve sv. Ignacija, nato nekaj mesecev v št. Vidu pri Vipavi, zadnji dve leti pa je bil kaplan v Cerknem. Za Ludvika Slugo je bilo Cerkno prvo dušebrižniško mesto, ki ga je nastopil takoj po svoji novi maši in ga zavzomal do svoje mučeniške smrti. Ob mlada

duhovnika sta bila zavedna narodnjaka in pri ljudeh splošno priljubljena. Piščanec je veljal tudi za mnogo obetajočega pesnika. *Oba sta padla kot žrtev komunističnih krvnikov samo zato, ker se iz narodnih in verskih, pa tudi iz splošno slovenskih razlogov nista mogla opredeliti za komunista, ko so začeli zapeljivati in strahovati goriški ljudstvo.*

Med ostalimi žrtvami sta dve sorodnici pokojnega goriškega nadškofa dr. Sedeja, cerkljanska učiteljica Pavla Paa ter tri druge postene ženske iz Cerknega, med moškimi pa so poleg obeh imenovanih duhovnikov kmečki posestniki in obrtniki ter po en trgovec in šofer. Njim vsem očitajo komunisti sedaj, ko so morali njihov umor priznati, da so bili »izdajalci«, prav tako kakor so proglasili za »izdajalce« vse tiste tisoče in tisoče zavednih in poštenih Slovencev in Slovenk, katere so v zadnjih dveh letih umorili na Notranjskem in Dolenjskem.

Zločinski pokolj v Cerknem ni samo znak podivjane komunistične krvočnosti, temveč tudi prepričljivo znamenje, da med primorskim ljudstvom hitro napreduje proces iztreženja in da so se komunisti zato odločili preiti od varanja in zapeljavanja k terorističnemu strahovanju. Kakor je pa ta njihova taktika v Ljubljanski pokrajini hitro odprla oči vsej zdravi večini prebivalstva, tako bo umor v Cerknem, ki je vzbudil ogorčenje in razburjenje po vsej Goriški predramil tudi na Primorskem ljudje, ki so v prvi zmedji zapadli komunističnemu vplivu. Tudi oni bodo uvideli, da sta do komunistov mogoča samo dva odnosa: ali jim brezpogojno služiti in se za nje žrtvovati, ali pa se proti njim v svojo odločnostjo boriti. Prva pot bi vodila v do ševno in telesno smrt našega življa na Primorskem, druga pa vodi k njegovemu ohranjenju in njegovi srečnejši bodočnosti. Tudi na Primorskem so že vedno številne vrste onih, ki ta položaj jasno vidijo. Zato tudi tam od dneva do dneva bolj narašča odpor proti zločinskemu komunizmu in vsem njegovim pomagačem.

Hrvatski protest in obtožba

Zagreb, 29. febr. Pod naslovom »Protestiramo in obtožujemo« objavljajo propagandni ravmatelj Bogdan in »Hrvatskem Narod« ostro napisan članek, v katerem žigos sistematsko uničevanje hrvatskih vasi in mest. Pisec poudarja, da se Angloameričani sami stranjujejo terorističnega letalskega napada na Zagreb, ker so skušali s pomočjo svojih poročevalskih agencij prepričati svetovno javnost, da so napadli zgolj vojaške

cilje. Teroristični napadi na hrvatske vasi in mesta predstavljajo »pomoč«, ki jo je Churchill omenil v svojem govoru in o kateri je dejal, da jo dajejo Angloameričani boljševiškim tolpam.

Zagreb, 1. marca. Število smrtnih žrtev terorističnega napada na Zagreb 22. februarja je naraslo na 57. Med njimi je 23 žensk, 10 otrok ter 8 duhovnikov in menihov.

Hude izgube Broz-Titovih tolp

Berlin, 29. febr. Čiščenje južnocvropskega področja je tudi v februarju dobro napredovalo. Titove tolpе so v tem mesecu izgubile 4987 padlih in 2988 ujetnikov. Zaplenjenih je bilo 8 topov in 37 motornih vozil. 15 dobro opremljenih municijskih in oskrbovalnih skladšč pa je uspelo zavarovati. S tem so čete tolovskega maršala Tita od 1. decembra izgubile skupno 25.616 padlih in 14.621 ujetnikov, resnične izgube na so brez dvoma mnogo večje, ker so se morale Titove tolpе umakniti po večini na neprehodna ozemlja, kamor so odpelale tudi del svojih težkih ranjencev. Iz »zvočedi ujetnikov in prebežnikov pa vemo, da je umrljivost na teh področjih zaradi pomanjkanja oskrbe in zdravstvenih naprav izredno velika ter da lakota, legar in ostale kužne bolezni stalno redčijo tolovske vrste. Med plenom je tudi 1115 konj, 97 topov srednjega in težkega kalibra, 115 motornih vozil, 6 oklopnih izvidniških voz ter 38 municijskih in živiliških skladšč.

Zagreb, 1. marca. Pri Petrinji so bile razbite močnejše tolpе 300 tolovalcev je padlo, 200 pa jih je bilo zajetih. Iz ostalih delov države poročajo o uničenju manjših tolp.

Krvnik Broz-Tito Churchillov prijatelj

Beograd, 1. marca. Beograjski tisk se ukvarja s Churchillovimi izjavami v njegovem zadnjem govoru o pomoči Anglije boljševiškim tolovskega poglavarju Titu.

Pod naslovom »Laskanja Tita« piše »Obnova«, da je stara angleška taktika nagajati in podžigati one, ki namestju nje prelivajo krvo svojega naroda in na ta način služijo Angliji kot slepo orodje. Titove tolpе so s svojo divjo brezobzirnostjo pravi ljudje za Anglijo, ker jim je pač popolnoma vseno s kolikimi krvavimi žrtvami bo narod plačal pustolovščino. In prav to je Churchill s slavospevi poveljeval.

Iz ameriškega in angleškega „paradiža“

Zeneva, 28. febr. Londonski »Daily Express« javlja, da je zavzelo pohajkovanje tako zvanih »Victory Girls«, ki čakajo na Times Squaru na vojaške dopustnike, tak obseg, da so se morale newyorške policijske oblasti odločiti za uvedbo policijske ure za deklice, ki še niso stare 16 let. Policija ima nalogo, da taka dekleta po 10. zvečer aretirajo, ako bi jih dobila na cesti. Ta ukrep so morali uvesti že v kakih 500 drugih mestih. Iz New Yorka javljajo vsak teden o več sto primerih pobege mladih deklet od doma. Cesto prihajajo iz manjših mest in vasi v New York, kjer kmalu padejo na stonjo tako zvanih »Victory Girls«. Posebni oddelki moške in ženske tajne policije dan in noč iščejo taka dekleta po beznicah, plesiščih in čakalnicah avtobusov, ki vozijo v notranjost. V zadnjem letu je morala newyorška policija iskati nad 3000 pogrešanih deklet, starih od 13 do 20 let. V državi Kaliforniji so lani zabeležili 2100 primerov mladoletnega zločinstva.

Zeneva, 29. febr. Londonski »Daily He-

rald« je pred kratkim priobčil poročilo o neverjetnih razmerah v oskrbovanju angleških vasi in podeželskih mestec z vođo, ki je vzbudilo veliko pozornost. List navaja kot primer teh sramotnih razmer dogodek, ki se je pripetil mladi kmečki ženi v Lincolnshiru. Vas, v kateri stanuje ni imela niti vodovoda niti studenca. Ko je rodila, je bil njen mož prišel v preiskrabeti z vedri vodo in sicer s hruba, oddaljenega pol angleške milje.

V številnih vaseh na jugu imajo le stare nezadostne črpalke in studence. Ob suši črpajo ljudje le blato in umazano s tenko plastjo vode. Mrtve podgane, žabe in roji žuželk plavajo v vedrih. V neki vasi, ki dobiva vodo iz nekega slabega studenca, so italijanski ujetniki umivali svoje jedilno posode v tem studencu in je sedaj voda prevlečena z blatno plastjo. Medicinski strokovnjaki izjavljajo, da bitna voda v številnih angleških občinah ni primerna niti za živino. Član zveze poljedelcev Dann je označil te razmere kot »temen srednji vek«.

Negotova usoda mornarjev v zavezniški službi

Lizbona, 29. febr. »Diario de Noticias« poroča o dogodku, ki priča, kako grozna je usoda portugalskih mornarjev. Ki se puste zapeljati, da služijo na zavezniških ladjah. S švedsko ladjo »Crispsholm«, ki je trenutno v lizbonski luki, sta prispela domov dva portugalska mornarja, ki sta nek časa plula na zavezniških tovornih parnikih. V marcu l. 1942 sta bila na norveški ladji, ki je v ladijski spremiljavi plula iz New Yorka v Indijo. Na Indijskem oceanu so osne podmornice najprej potopile blizu ladjo iz spremiljave in nato 80 tovorni parnik, na katerem sta bila omenjena dva Portugalska skupno s 16 nadaljnjimi rojaki. Preživeli so se sicer lahko rešili v čolne, vendar so bili pet dni izpostavljeni obupni vročini. Ker niso imeli skoraj nič pitne vode, je mnogo mornarjev umrlo vled izžranosti.

Silna beda v Egiptu

Adana, 1. marca. Egiptski min. predsednik Nahas paša je podal v parlamentu izjavo o lakoti v zgornjem Egiptu. V njej pravi, da je l. 1942 in 1943 umrlo v pokrajinah Rena, Esna in Assuan skupno na malarji 147.550 oseb. Najbolj prizadet je Assuan. Vzrok smrti je nezadostna prehrana. Malaria je bila zgolj sporedni pojav. O strahoviti bedi prebivalstva v južnem Egiptu in Sudanu proučuje list »El Mussaver« podrobno. Ničče ne bi bil mislil, da bi utegnla beda zavzeti v Egiptu takšne oblike, poroča list. V senatu je bilo rečeno, da si te bede niti predstavljati ne moremo, ker je pač nepopisna. Ko stopimo v kako vas, srečamo le malo ljudi, ki še lahko hodijo pokonci. Če pa stopimo v hišo, vidimo zgolj umazano platno, pod katerim člani nesrečne družine, stradajoč trnagi, pričakujejo smrt.

Britansko-turški nesporazum

Curich, 28. febr. Vest sovjetske agencije »Tass«, da so Anglični zadržali v Aleksandriji turški parnik »Trabzon« in iztovorili z njega na njem že vkranci vojni material, so sedaj prevzeli tudi turški listi. Dopolnilk londonskega »Daily Telegraph« v Ankaru poroča, da se širijo v turški prestolnici govornice o ustavitvi angleških dobav orožja in petroleja Turčiji ter o odpoklicu turške letalske delegacije, ki naj bi prevzela angloameriške dobave. Dopolnilk pravi, da v turškem zunanjem ministrstvu ne potrjujejo govorice o ustavitvi angloameriških dobav, vendar pripominja, da so prav ti glasovi »značilni za razpoloženje, ki vlada sedaj v angleško-turških odnosih«. Dejstvo, da je v teh odnosih nastopil zastoj, je postalo jasno že sredi februarja. Medtem se ni položaj prav nič razčistil. Ker niti Churchill niti Eden nista v svojih govorih omenila Turčije, so tamkaj mnenja, »da britanska vlada nima namena, podzvzeti prvega koraka za razčiščenje sedanjega zatijša.«

Irska za svojo varnost

Stockholm, 28. febr. Irski min. predsednik de Valera je poudaril v govoru v Cavanu, da mora Irska ohraniti svoje obrambne sile v vsej svoji moči in jakosti. Cilm bolj se bliža bojišče Irski, tem večje postajajo nevarnosti za Eire. De Valera je dejal dobesedno: »Vojna pride lahko vsak trenutek tudi nad nas in lahko se zgodi, da bomo morali braniti svoje pravice in svojo svobodo s svojim življenjem. Ako bi ta dan res prišel, potem se bomo lotili svoje naloge s tradicionalnim junaštvom našega rodu.«

Preganjanje Arabcev v Palestini

Stockholm, 29. febr. Po Reuterjevi vesti je sporočil neki arabski delegat iz Palestine egiptski vladi, da zaradi arcajete številnih arabskih vođij ni možno, da bi arabska Palestina poslala kako odposlanstvo na vsearabsko konferenco v Egiptu.

Stockholm, 28. febr. V Kairu objavljajo, da je egiptska vlada protestirala pri vladi Zedinjenih držav zaradi izjave v senatnem odboru, ki je priporočala ustanovitev židovske države v Palestini.

Potopljena angleška križarka

Zeneva, 1. marca. Po Reuterju je bilo v Londonu uradno objavljeno, da je izgubljena angleška križarka »Spartan«.

Zimska pomoč

Iz pisarne odbora za »Zimsko pomoč« smo prejeli:

Nujno bi potrebovali 3 aktove. Če bi jih kdo mogel odstopiti, naj javi Zimski pomoči.

Tisti, ki so prošili za pečko in nanjo še reflektirajo, naj se zglase pri Zimski pomoči.

Gospod Müllerot Henrik je podaril 103 stekla za naočnike Zimski pomoči.

Za infirmacije glede »Zimske pomoči« ki šte: 47-57. Prostori »Zimske pomoči« so v Gosposvetci ulici 2/1 desno. Denarne prispevke pošiljajte po čehovskih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod« — Zimska pomoč — četa račun 16.580.

DELAVSKI VESTNIK

Trojni komunistično sleparstvo

Odker je slovensko delavstvo dobilo prikljo, da se lahko svobodno izjavlja o svojih političnih usmerjenosti, je popolnoma razbita sleparja, in bedasta bajka, da je delavski sloj z dušo in telesom predan komunizmu, da je njegova miselnost v osnovi komunistična in da mora delavec za po svoji priložnosti proletarec samoumevno v komunistično stranko. Na ta sleparski abstrakcijski se doslej sklicevali pustolovci in s tonski komunisti, ki so se skrbno ogibali vsakemu poštenemu delu, zato pa so se samozvano postavili delavstvu za voditelje. Imeli so polna usta praznih besed o trpečem proletariatu in so smatrali delavca za nesrečnega, ker mora delati, ako hoče živeti. Delavcu samemu ni niti koli prišlo na misel, da bi se moral čutiti nesrečnega le zato, ker mora delati. Niti delavski človek išče dela in ljubi delo. Ponosen je na delstvo, da je korsten in ustvarjajoč sloj v narodnem občestvu.

Iznožgovanje delavstva v Sovjetski Rusiji

Nemški gozdarski strokovnjak Karl Albrecht, ki je od leta 1924 do 1931 živel v Sovjetski Rusiji in se je povzpela tam do najvišjih uradniških položajev, pripoveduje v svoji znanj knjigi »Izdani socializem« o nezasiženem iznožgovanju delavskega sloja po boljševikih. Kot gozdarskemu strokovnjaku so mu bile posebno dobro znane razmere lesnih delavcev. Po večini so se ti delavci rekrutirali iz ljudi, ki so bili iz političnih razlogov obsojeni na prisilno delo. Bili so to pravi sužnji in so kar v množicah umirali, kar je bil tudi pravi namen njihovih boljševiških strahovalcev. Toda tudi ostali delavcem, ki niso bili obsojeni, se ni godilo dosti bolje. Iz vrste primerov, katere popisuje Albrecht na osnovi lastnih opazovanj, nevajamo po njegovi knjigi naslednjega:

»Vprav nezasižena je bila goljufija, katere žrtev so postali sezonski delavci v gozdnem gospodarstvu, v stavbinstvu, pri cestnih in železnih delih itd. Finančni komisarjat našel ni hotel prečasno pripraviti denarnih zneskov, ki so jih pristojni komisarjati zahtevali za izplačilo mezd. Milijoni sezonskih delavcev so bili na ta način pripravljani ob ves svoj žitek skromni za-inžek, katerega so s svojimi nadčloveškimi napori več ko zaslužili in bi ga nujno potrebovali. Samo na gozdnem področju, katerega sem nadziral jaz, so znašali leta 1931, ti »mezni zastanki«, ukradeni sezonskim gozdnim delavcem, okrog 60 milijonov rubljev, ki niso bili nikdar izplačani.

Rezume se, da je prišlo zaradi tega marsikje do izgrediv in da je deževalo ostrih pritožb in napadov. Če se skandal kje le ni dal ves potlačiti, je bil pač, kakor vedno v enakih primerih, ta silni on podrejeni funkcionar čžigosan za »krivca« in javno obsojen. Delavci seveda kljub temu niso dobili denarja.

Namesto po ustavi; zajamčenega in po vseh kolektivnih pogodbah določenega sedemurnega delavnika, so morali sezonski delavci navadno delati po deset, pa celo po štirinajst ur na dan. Tarifa je določala posebne dodatke za nardno delo, vendar pa se ti dodatki niso nikdar izplačevali.

Tako so postopali in še postopajo komunisti z delavstvom v državi, kjer imajo vso oblast v rokah. Kljub temu pa skušajo po ostalem svetu še dalje varati delavske sloje z najbolj bleščicimi obljubami, kakšen »raj« bi jim pripravili, če bi zavladal komunizem.

Gospodarstvo

Louis Bromfield o ameriškem kmetijstvu

Znani ameriški pisatelj Louis Bromfield (čigar roman »Deževje je prišlo« je lani »šel v zbirki »Dobra Knjiga«) je objavil v listu »Philadelphia Evening Bulletin« članek o ameriškem kmetijstvu, ki je vzbudil veliko pozornost. Bromfield, ki se v Ameriki udeležuje tudi kot farmer, obtožuje Rooseveltovo vlado, da ni nič ukrenila za rešitev ameriških majnih in srednjih farmerjev, ki so v obupnem položaju. Celotno ameriško kmetijstvo je sredi resne in nevarne krize. Če ameriško kmetijstvo ne more vrstiti vojnih nalog in se nahaja v obupnem položaju je to naravna posledica okoliščin, da je ameriška vlada leta in leta zanemarjala kmetijska vprašanja in je dopuščala, da kmetijstvo propada. Ameriški farmerji so v obupnem položaju navzlic ugodnim prodajnim pogojem v vojnem času. Zemlja je izropana in izčrpana, kar ima za posledico, da leto za letom nazaduje storitvena sposobnost kmetijstva. Številne banke, ki so dajale kredite farmerjem, so morale ustaviti poslovanje. Ze pred izbruhom sedanje vojne je moralo preko 9 milijonov farmerjev z ženami in otroki zapustiti farme, ki niso več nudile družini dovolj prehrane. Danes sicer vlada veliko pomanjkanje kmetijskega delavstva, vendar je dejstvo, da živi istočasno 2 do 3 milijone ameriških farmerjev na docela propadlih posevstvih, katerih gospodarski donos je smešno majhen.

Bromfieldov članek je izzval slične obtožbe tudi v drugih listih, ki ugotavljajo, da postaja položaj kmetijstva vedno slabši, ker ni mogoče obnavljati izrabljenih kmetijskih strojev. Številno novih kmetijskih strojev, katerih proizvodnja dopušta vojni produkcijski urad, je tako majhna, da daleč ne more kriti potrebe za obnovo. Za področje države Baltimore je bilo za letošnje leto dovoljenih komaj 60 novih traktorjev. Vojni produkcijski urad tudi ne dodeljuje gradbenega materiala za obnovo kmetijskih poslopij, ki prav tako propadajo.

GOSPODARSKO VESTI

— Največje trgovinsko podjetje v Evropi. Za odkup in razdelitev kmetijskih pridelkov v Poljski generalni guberniji je bila že leta 1939 ustanovljena kot državno podjetje Kmetijska centrala, katere posli so v zadnjih letih v izrednem obsegu narasli. Ta Kmetijska centrala je lani prodala za 2 milijardi zlotov blaga in se je tako razvila v največje trgovinsko podjetje v Evropi. Izreden obseg prometa je bil dosežen, čeprav podjetje nima monopolnega položaja.

— Izredno povečanje proizvodnje tobaka v Poljski generalni guberniji. Predsednik uprave monopolov Poljske generalne gubernije dr. Senkowsky je te dni iznesel zanimive podatke o pridelovanju tobaka v Poljski generalni guberniji. Pod nemško upravo se je proizvodnja v izredno velikem obsegu povečala. Pridelavek tobaka je bil leta 1943 štirikrat večji, kakor leta 1939, in bo letos nadalje povečan, tako, da bo dosegel petkratni predvojni obseg. Najbolj se je zavrlo pridelovanje tobaka v okrožjih Krakovo in Lublin. Tobakno seme, ki vsesbuje 80 do 40% olja se prav tako v velikem izkoristku.

— Redukcija običajne karte na Japonskem. Da se zagotovi potreba tekstilnega blaga za japonsko vojsko bo reducirana nova oblačilna izkaznica na Japonskem,

priliko, da se izjavi in da pokaže svoje pravo mišljenje. Pri tem se je izkazalo, da se delavce odločno odreka vsiljenemu komunističnemu zastopstvu, da odklanja njegovo moralko vodstvo in da se ne d- ved izkoristiti v temne vrstne svetovne židovske revolucije, katere materialni uspeh bi moral naš narod gotovo plačati s svojim obtojenjem. Delavstvo je pokazalo svoje globoko dobohotenje in občudilo z besedo in s tvež potpisu krvavo misel, ki so jo hoteli zločinci uresničiti na razvalinah naše domovine in na grobovih slovenstva.

Obvestila »Preveda«

Razdeljevanje jabolk

Od 2. do 4. t. m. se bodo razdeljevala jabolka po 1 kg na odrezek št. 9 Do. St. dodatne živilske nakaznice za osebo nad 60 let starosti.

Jabolka bo delila Kmetijska družba (Novi trg) in trgovci s sadjem in zelenjavo na drobno.

Razdeljevanje svežega mleka v marcu

Nakaznice z oznako 1: vsak dan 1 liter; z oznko 2-3 1/2 litra; z oznako N 1, litra; z oznako 4-7 in 8-10 vsak ponedeljek, sredo in petek po 2 decilitra.

Nakaznice z oznako B, 81 in 66-80, ki imajo žig »sveže mleko« vsak torek, četrtek in soboto po 2 decilitra.

Za vsako spremembo na slabše v navedenem razdelilniku mora imeti mlekarja potrdilo Preveda, izdano za tisti dan. Prav tako bodo obhale mlekarne predhodna obvestila, če bo kaka skupina upravičencev prejel mleko na katerega izmed navedenih dni.

Kondenzirano mleko

Razdeljevanje mleka za februarj podaljšujemo do 4. marca. Po tem roku se nihče ne more več prijaviti niti zahtevati mleka v mlekarah.

K seznamu črke K, za katero deli kondenzirano mleko mlekarja Krase, Vošnjakova 4 pripominjamo, da so njemu prideljene številke 517-719, ne pa le do številke 657, kot je bilo pomotoma objavljeno.

Kontrola o razdeljevanju kondenziranega mleka bo dne 6. in 7. t. m. Mlekarne naj takrat predlože v otcražnici zahtevane odrezke in mlečne nakaznice Odsaku za mleko.

Zaplena imovine upornikov

Službeni list čefa pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 1. marca l. 1944 objavlja odločbo o zapleni imovine upornikov dr. Ahčina Marjana, zdravnika, stanujočega v Ljubljani, Korytkova ul. 18, in dr. Peruške Milana, zdravnikova, stanujočega v Ljubljani, Cesta Soške divizije 17.

ki bo izdana 1. aprila, in sicer od doseganih 100 na 50 točk. Odrasli in starosti preko 30 let bodo prejeli le oblačino izkaznico za 40 točk, ker je verjetno, da imajo take starejše osebe iz predvojnega časa več obleke, kakor mladina.

— Obtok bankovcev na Nizozemskem. V teku sedanje vojne se je povečal tudi obtok bankovcev na Nizozemskem, in sicer od 992 milijonov goldinarjev na koncu leta 1938, na 3296 milijonov goldinarjev v marcu 1942. Lani je nizozemska vlada vzela iz prometa bankovce po 500 in 100 goldinarjev, ki so služili najbolj prometu na črni borzi. Tako so v marcu lanskega leta vzeli iz prometa za 800 milijonov goldinarjev bankovcev po 1000 goldinarjev in za 65 milijonov goldinarjev bankovcev po 500 goldinarjev. Posledica tega je bila, da se je obtok bankovcev občutno zmanjšal. V maju je padel na 2445 milijonov goldinarjev, vendar se je do konca leta zopet dvignil na 3424 milijonov goldinarjev.

— Izkoristevanje ovasa v Belgiji. V zvezi z močno razvito kmetijev je Belgija pred sedanjo vojno pridelovala znatne količine ovasa. V nekaterih letih je površina s posevkov ovasa dosegla polovico vseh žitnih posevkov. Po vojni pa se je številno stanje konj zmanjšalo. Zato je nastalo vprašanje, kako izkoristiti oves za človeško prehrano. Sedaj pridelujejo oves v visokovredne ovseme kosmiče, ki se s pridom uporabljajo zlasti za prehrano otrok. Proizvodnja ovsevih kosmičev se je naglo dvignila in se danes z izdelovanjem ovsevih kosmičev bari že 23 velepodjetij.

— Projekt gradnje tunela pod Suekim prekopom. Železniška uprava v Egiptu proučuje projekt, po katerem naj bi se pod Sueškim prekopom zgradil tunel, preko katerega bi speljali železniško zvezo. Tunel bi omogočil neposredno železniško zvezo med Egiptom in Palestino.

Kundmachungen des Ernährungsamtes

Abgabe von Aepfeln

Vom 2. bis 4. d. M. kommen zu 1 kg Äpfel auf den Abchnitt N. 9 Do. St. der Zulasskarte für Personen über 60 Jahre zur Verteilung.

Äpfel werden »Kmetijska družba« (Novi trg) und Obst- und Gemüsehandl. l. verteilten.

Abgabe von frischer Milch im März

Anweisungen mit der Bezeichnung 1 täglich 1 Liter. Anweisungen mit der Bezeichnung 2-3 täglich 1/2 Liter. Anweisungen mit der Bezeichnung N täglich 1/2 Liter. Anweisungen mit der Bezeichnung 4-7 und 8-10 Montag, Mittwoch und Freitag zu 2 dl.

Anweisungen mit der Bezeichnung E, 81 und 66-89, mit dem Stempel »Frische Milche« Dienstag, Donnerstag und Samstag zu 2 dl.

Für jede Veränderung zu Ungunsten des Verbrauchers im angegebenen Verteilungsplan muss die Molkerei eine Bestätigung des »Preveda« für diesen Tag vorweisen. Ebenso werden die Molkereien im vorhin benachrichtigt werden, falls eine Gruppe der Berechtigten Milch auf einem suser den angeführten Tagen bekommen wird.

Abgabe von Kondensmilch

Die Abgabe von Kondensmilch für Feber wird bis 4. März verlängert. Nach diesem Stichtag kann sich niemand mehr für den Bezug von Kondensmilch anmelden und sie sich nicht in den Molkereien verlangen.

Zum Verzeichnis der Buchstabe K, für welche die Kondensmilch der Molkerei Krase, Vošnjakova 4, verteilt, wird benachrichtigt, dass ihr die Zahlen 517-719, nicht aber nur bis zur Zahl 657, wie es irrtümlicherweise veröffentlicht wurde, zugewiesen sind.

Die Kontrolle über die Verteilung der Kondensmilch findet den 6. und 7. d. M. statt. Molkereien haben bei dieser Gelegenheit der Milchabteilung die im Run s h d. ben verlangten Abchnitte und Milchbewilligungen vorzulegen.

Obvestila »Preveda«

Razdeljevanje jabolk

Od 2. do 4. t. m. se bodo razdeljevala jabolka po 1 kg na odrezek št. 9 Do. St. dodatne živilske nakaznice za osebo nad 60 let starosti.

Jabolka bo delila Kmetijska družba (Novi trg) in trgovci s sadjem in zelenjavo na drobno.

Razdeljevanje svežega mleka v marcu

Nakaznice z oznako 1: vsak dan 1 liter; z oznko 2-3 1/2 litra; z oznako N 1, litra; z oznako 4-7 in 8-10 vsak ponedeljek, sredo in petek po 2 decilitra.

Nakaznice z oznako B, 81 in 66-80, ki imajo žig »sveže mleko« vsak torek, četrtek in soboto po 2 decilitra.

Za vsako spremembo na slabše v navedenem razdelilniku mora imeti mlekarja potrdilo Preveda, izdano za tisti dan. Prav tako bodo obhale mlekarne predhodna obvestila, če bo kaka skupina upravičencev prejel mleko na katerega izmed navedenih dni.

Kondenzirano mleko

Razdeljevanje mleka za februarj podaljšujemo do 4. marca. Po tem roku se nihče ne more več prijaviti niti zahtevati mleka v mlekarah.

K seznamu črke K, za katero deli kondenzirano mleko mlekarja Krase, Vošnjakova 4 pripominjamo, da so njemu prideljene številke 517-719, ne pa le do številke 657, kot je bilo pomotoma objavljeno.

Kontrola o razdeljevanju kondenziranega mleka bo dne 6. in 7. t. m. Mlekarne naj takrat predlože v otcražnici zahtevane odrezke in mlečne nakaznice Odsaku za mleko.

Zaplena imovine upornikov

Službeni list čefa pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 1. marca l. 1944 objavlja odločbo o zapleni imovine upornikov dr. Ahčina Marjana, zdravnika, stanujočega v Ljubljani, Korytkova ul. 18, in dr. Peruške Milana, zdravnikova, stanujočega v Ljubljani, Cesta Soške divizije 17.

Naročite se na romane Dobre knjige!

Kronika

* »Zmaga za vsako ceno«. Gauleiter Sauckel je imel v nekem velikem obratu govor, v katerem je poudaril, da je treba gredo iz svetovne vojne »Mir za vsako ceno« zamenjati v sedanjih vojni z novim geslom »Zmaga za vsako ceno«. Nemški delavci se bodo ravnali po tem zgledu ter bodo napeli vse sile, da to zmago dosežejo.

* Obisk dr. Leya na Štajerskem. Graška »Tagespost« poroča, da pričakujejo v Gradcu te dni obiska dr. Leya, ki pride v metropolo Štajerske na razgovor s predstavnikmi nemške delavske fronte. Sestanek se bodo udeležili zastopniki industrijskih in rudniških obratov iz vseh alpskih in donavskih krajev.

* Podelitev Goethejeve kolajne. Führer je podelil rednemu profesorju in rudarskemu svetniku Ludvigu Tieboenu iz Berlina ob 75 letnici rojstva Goethejevo kolajno. Z istim redom je bil odlikovan tudi 80 letni profesor dr. Alfred Schultze iz Lipskega. * »Moma o mrtve« na boj-slu. Italijanski listi poročajo, da je na povelje Mussolinija odrinil na italijansko bojišče polk, ki se imenuje »Roma o mrtve«. V tem polku so zbrani prostovoljci nove italijanske vojske iz vseh krajev Italije.

* Ogromne količine starega gradiva. Iz nemških listov posebnoma, da so v Nemčiji lansko leto nabrali 2173 ton starega materiala: kosti, cunj, papirja, kovin, železa in drugega. Najbolj se je pri nabiranju izkazala Štajerska, ki je z marljivo nabiranjem prekoslila Koroško, Tirolce in Salzburžane.

* Osem milijonov sadnih dreves ob Gornji Dnavi. V zgornjih obdonavskih krajih so zadnja leta silno zanimarjali sadjarstvo, kar se je pokazalo posebno po nekaj hudih zimah. Ti kraji imajo osem milijonov sadnih dreves, polovico pa jih bo treba odstraniti, ker niso več rodna zaradi nemarnega ravnanja. Približno dva milijona teh dreves je bilo jadan, katere bo treba nadomestiti z novimi sadikami.

* O Devinar in nemškem pesniku Rainerju Mariju Rilkeju poroča nedeljska »Deutsche Adria Zeitung« v posebnem članku med drugim: Mogoče je marsikomu še neznan dejstvo, da je ravno Devin navdihnil slovitemu nemškemu poetu njegove znane Elegije, ki spadajo med najlepše Rilkejeve stvaritve. Pisec članka Paul Niehaus se spominja Rilkejevega bivanja v Devinu leta 1913. in prepričan. Vsa ta bivanja so navdihnila Rilkeju vrsto pesmi, izmed katerih citira pisec v omenjenem članku dve izmed najlepših.

* Jez generacijama Franca. Na področju reke Turije pri Valenciji grade ogromen jez, ki bo dobil ime po španskem državnem poglavarju. Naprava je eno največjih javnih del v Španiji pod sedanjim režimom. N bo v kratkem dovršena. Jez bo n pajal približno 15.000 ha zemlje v poletnih mesecih, ko v španski deželi ni skoro nobenih padavin. V kratkem bodo začeli Španci graditi tudi pet novih elektrarn, katerih letna kapaciteta bo znašala 5 milijonov kw ur.

* Smrt pod tramvajem. Nekli 62 letni možakar se je peljal s kolesom iz Tarcenta proti Vidmu. Na nekem ovinku se je srečal z avtomobilom, kateremu se ni mogel več izogniti. Ob istem času je pridrhal iz nasprotne strani tudi voz cestne železnice, kateremu se moč takisto ni mogel izogniti. Tramvaj ga je podrl na tla in do smrti povozil.

* Deček je izsledil tatulo. Nekli 11 letni deček iz Koblenza je srečal pred domačo hišo moža, ki je hotel odnesti kovčeg. Vprašal ga je, kam je namenjen in to vprašanje je možakarja tako zmedlo, da je kovčeg spustil iz rok ter se pobral. V kovčegu so našli ukraden srebrni pribor in razno obleko.

* Umor furlianskega trgovca. Iz Vidma v Furlaniji poročajo o umoru trgovca Stefanuttija. Ob 2. ponoči so vdrl razbojniki v njegovo stanovanje ter zahtevali ob bolnega moža, naj jim izroči denar. Stefanutti je naročil svoji ženi, naj gre po denar ter naj izroči razbojnikom vso gotovino v znesku 20.000 lir. Z denarjem pa očitno niso bili zadovoljni, kajti pretaknili so hišo od kleti do podstrešja ter uplenili ves nakit, pisalni stroj in še živila, ki so jih našli v hiši. Nazadnje so pozvali trgovca, naj jim sledi bos kakor je bil. Pred hišo je bila nato slišati nekaj strelov in zjutraj so ljudje videli, da leži Stefanutti mrtev kakšnih sto metrov daleč od svoje hiše.

* Smrtna kazen za tatvino med letalskim napadom. V Svehatu je lani 29. septembra nekdo uslužbenec državnih železnic ostavil v zaklonišču svoj kovčeg in drugo prtljago. Kovčeg je ukradel 40 letnik, že 21 krat kaznovani M. Cappucini, ki se je potikal okrog brez dela. Ko so ga prijeli, je tatvino priznal ter povedal, da je prodal kovčeg in prtljago ter iztržil za ukradene in prodane predmete 2700 mark. Posebno sodišče na Dunaju je Cappucinija obsodilo kot tatu iz navade na smrt. Mož je bil ustreljen.

Iz Ljubljane

u— VI. simfonični koncert bo v ponedeljek, dne 6. marca. Osrednja točka koncertnega sporeda je Sukova glasba k pravljicni igri »Raduz in Mahulena«. Josip Suk je eden najznamenitejših skladateljev novejšee češke dobe, velika osebnost v češkem glasbenem svetu. V njegovih skladbah se javlja njegov osebn ton, sanjavi lirizem, ki daje vsem njegovim kasnejšim delom intimitno in čisto subjektivno obeležje. Lahko rečemo, da so vsa njegova glasbena dela iz njegove zrele moške dobe strani iz dnevnika skladateljevega čustvenega življenja. Največje njegovo delo je »Zranic« — mogočna simfonična skladba za orkester, zbor in soli. Zelo znane so tudi njegove meditacije na staročeški koral sv. Vavilava in Legenda o mrtvih vitezh. Sukovo glasbo k pravljicni igri Raduz in Mahulena, ki se bo izvajala na ponedeljkovem koncertu, preveva globoka čustvena t. čista lepota melodij, ki je tako značilna za Suka samega, kakor tudi za njegovega učitelja in mojstra A. Dvořaka. Delo bo imelo tudi pri nas prav gotovo velik uspeh. Poleg Suka bomo slišali še Mozartovo Jupitrovo simfonijo in Wagnerjevo predigro k operi »Večni mornar« (»Leteči Holandec«). Koncert bo v veliki unioński dvorani, začetek točno ob 17.30 ur. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u— »La Boheme« s Heybalovo in Mlejnikovo. Nesporno spada Puccinijeva opera »La Boheme«, ta bidermajerska slika iz življenja montmartreskih bohemskih krogov, med posebno pogosto uprizorjena dela, ki osvajačo poslušalca z melodičnim bogastvom in človeško pretresljivo vsebino. Vodstvo gledališča, ki stremi za tem, da bi napravilo kolikor je mogoče v danih razmerah čim bolj pester spored, je povelilo partijo Mimi in Musette dvema mladima članicama: V. Heybalovi in M. Mlejnikovi, ki bosta peli ti vlogi prvič na našem odru. Tako bo dobila »La Boheme« novo zanimivost, ki bo prav gotovo zvažno privlačevala pozornost naših muzikalnih in tudi najširših krogov, saj je postala ta opera ena izmed posebno popularnih.

u— Produkcija Slogine operne šole. V soboto 4. marca bo ob 15. uri v glasbeni dvorani Slogine glasbene šole produkcija gojencev operne šole, na kateri bodo izvajali gojenci šole r zne operne scene. Slogina operna šola, ki leto za letom vzgaja mladi pevski naraščaj, bo pokazala uspeh letošnjega dela na sobotni produkciji. Slogino operno šolo vodi gospa Pavla Lovševa. Sporede bo prodajala pisarna Slogine glasbene šole v Pražakovi ulici od petka dalje.

u— Ob obletnici smrti magistrskega direktorja Iva Subica so nam poslali pokojničkovi prijatelji naslednje spominske besede: V večni borbi se človek niti ne zavé, kdaj mine njegov čas. Tudi Ti, dragi Ivo, spiš za leto dni pol gonilo daleč od nas... Zgoji se tudi, da grob preraste trava in ni dolgo, ko mine misel nanj, ki počiva pod kamenom rušo. Toda mi smo oživili spomin na Tvoj obraz, da bi ga spomili z obliko groba, ki ga ne moremo obiskati, zakaj boj bo večja. Te pogrešamo danes in Te bomo pogrešili vekom, ker nam manjka prijatelj, svetovalec in tolažnik. Tebe pa ni; že leto dni je, odkar je utihnila Tvoja molka beoda, že leto dni, odkar nismo čutili Tvoje blagdesnice! Glej, pomlad se bo vrnila. Zagledaj!

KURILNICA DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI sprejme takoj v službo večje število

OBRTNIKOV KOVINSKE STROKE

(s pomočniškim izpričevalom).

Reflektanti naj se v svrhu sprejema zglašijo v kurilniški administraciji soba št. 15.

Posestnikom zemljišč na Ljubljanskem barju

Glavni odbor za obdelovanje Ljubljanskega barja v Ljubljani je v zadnjih treh letih izvršil večja urejevalna dela na glavnih odvodnikih in pododborovih jarkih na Ljubljanskem barju, ki so stala ogromno javnega denarja. Vsa ta dela in tudi bodoče urejevanje bo pa ostalo brez vsakega haska, če Barjani, bodisi lastniki zemljišč, ali pa prebivalstvo na Ljubljanskem barju ne bodo s svojim ravnanjem pokazali pravega smisla za ta izredno važna urejevalna dela.

Zato je Glavni odbor na svoji plenarni seji dne 22. decembra 1943, opirajoč se na določila dež. vodopravnega zakona iz leta 1872, zakona o obdelovanju Ljubljanskega barja iz leta 1877 ter naredbe bivše banke uprave (§ 4 Sl. list št. 117/19—1931) kako je treba postopati, da se prepreči poplave in njih kvarne posledice, sklenil popolno razlastiti naslednje:

- 1) Posestniki obrežnih zemljišč ob novo urejenih glavnih odvodnikih in pododborovih jarkih, kakor tudi ob onih, ki se bodo v bodoče uredili, se pozivajo, da tekom 4 tednov po objavi tega razglasa posekajo drevje in grmovje na brežinah in na svojem zemljišču, in sicer do razdalje 2 m od vrhnega roba glavnih odvodnikov, oziroma pododborovih jarkov. V tem zaščitnem pasu je tudi prepovedano saditi nove mladike. Če prizadeti posestniki ne izvrše tega v določenem roku, bo Glavni odbor posekal na brežinah sam, neizvršeno posekanje na njih zemljiščih pa prijavi v nadaljnji postopek okrajnemu glavarstvu, oziroma Mestnemu poglavarstvu v Ljubljani. Vsak pričetek sekanja morajo prizadeti posestniki javiti Glavnemu odboru, ki bo po svojih organih pazil na to, da se posekanje izvrši temeljito, to je: da se poseka dreve in grmičje s koreninami vred.
- 2) Pri izkupu glavnih odvodnikov in pododborovih jarkov pridobljene material mora vsak obrežni posestnik zravnati tako, da del zemljiča ob jarku ni višji kot ostalo zemljišče in sicer v roku do naslednje pomladi.

3) Prepovedano je vsako samolastno vlaganje cementnih ali lesenih cevi v glavne odvodnike in pododborovne jarke. Vse položene cevi se morajo odstraniti najdalje v 4 tednih po objavi tega razglasa. Za gradnjo mostov in propustov čez glavne odvodnike in pododborovne jarke je potrebno predhodno odobrenje Glavnega odbora, ki določijo prečni profil in višino nosilne konstrukcije po navodilih, ki so odobrena z odločbo bivše banke uprave z dne 13. decembra 1934 V. št. 6477. Načrti za te zasebne mostove so na razpolago pri Glavnem odboru.

4) Ni dopustno napajanje živine razen na napajališčih, dalje samolastna naprava perišč, zajezanje vode, odmetavanje smeti, odpadkov in nerabnega materiala v potoke in jarke na Ljubljanskem barju.

5) Glede trebljenja in vzdrževanja privatnih jarkov, ki obstojajo ali o katerih se dokazuje, da so nekaj obstojali, in ki služijo večjim kompleksom, naj se prizadeti držé dosedanjega običaja Barjanov, po katerem zadeva dolžnost trebljenja in vzdrževanja lastnike na dotični jarek mejnih parcel do polovice jarka in v dolžni ob jarek meječe parcele. Ako pa jarek vodi po celem preko sosednega zemljišča, je pa dolžnost posestnika tega zemljišča trebiti dotični jarek, v kolikor se nahaja na njegovem svetu.

Glavni odbor priporoča vsem prizadetim sporazumevanje v teh vprašanjih, v slučaju nesporazuma pa naj prizadeti posestniki zaprosijo pri okrajnem glavarstvu, oziroma Mestnem poglavarstvu v Ljubljani za vodopravno razpravo.

6) Podrobne informacije o vsem tem in o drugih vprašanjih, ki so tičejo Ljubljanskega barja (melioracije, dreznaje itd.), dobe Barjani — lastniki zemljišč na Ljubljanskem barju — v pisarni Glavnega odbora za obdelovanje Ljubljanskega barja v Ljubljani, Novi trg št. 1 ob središču in sobotni med uradnimi urami od 9. do 11. dopoldne.

se bomo v soncu, v penasto oborje, v zraku bomo začutili prve obete poletja, v deli bomo vrtnice, sinje nebo in cesto pod urnimi nogami — in mislila na Tebe... Tvoja Tebe ni in nikoli več Te ne bo! — Ostal nam je le Tvoj spomin, ki ga je zvešto čuvati nam, ki nam je naklonjeno še živeti ob misli na Tvoj obraz in Tvojo dušo. — G.

u— I. moška realna gimnazija bo imela ob 8. marca dalje zopet pouk in sicer v prostorih drž. klas. čne gimnazije, Šubičeva ul. 1 (I. in II. nadst.). V petek 3. marca ob 8. naj pridejo v šolo učenci 4. b, c, d, e in vsi petošolci, popoldne ob 13.30 pa vsi prvšolci in učenci 2. a, b, c. V soboto 4. marca zjutraj naj pridejo v šolo vsi šest-, sedmo- in osmošolci, popoldne pa učenci 2. d, 4. a in vsi tretješolci. Za oba dneva velja že objavljeni petkovi urniki. Za učence, ki stanujejo izven bloka, je ravnateljstvo prosilo za propustnice. — Ravnatelj.

u— Na III. moški realni gimnaziji v Ljubljani se bo zopet pričel redni pouk v petek, dne 3. marca t. l. v poslojpu uršulinske zunanje šole (vhod iz Nunske ulice). Učenci od 4. do 8. razreda bodo imeli pouk dopoldne ob 8., učenci od 1. do 3. razreda pa popoldne ob 13.45. Oddelki 5., 6. in 8. razreda se združijo v po en oddelek. Učilnice 1a, 1b in 4b so v pritličju, 1c in 7b so v I. nadstropju, učilnice drugih razredov so v II. nadstropju. Pouk bo po starem urniku za petek.

u— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani sporoča vsem učencem, da se bo pouk nadaljeval v soboto dne 4. marca v poslojpu uršulinskega samostana, vhod iz Nunske ulice. Učenci razredov 4b, 5a, 5b, 6a, 6b, 7a, 7b, 8a in 8b naj pridejo ob 8. uri, učenci 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b in 4a razreda pa ob 13.45. Pouk se bo pričel po starem urniku za soboto.

u— Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepisja. Praktično znanje potrebno v vsakem zasebnem ali javnem poklicu! Novi strojepisni tečaji pričenejo 1., 2. in 3. marca. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. Vpovnanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Domobranska 15.

u— Škerjever angleško-slovenski slovar je pravkar izšel in se dobi v knjigarni Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

u— Učete se strojepisja! Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Novi eno-, dvo- in trimesečni strojepisni tečaji pričenejo 2., 3. in 4. marca. Moderna strojepisnica, desetprstna učna metoda. Vpisovanje dnevno. Učnina zmerna. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Domobranska 15.

u— Tri odlične vrste sortiranega belga vina točimo tudi čez ulico. Gostlna »Lovšine«.

u— Pisalne stroje boljše znamke, d. bro ohranjene, kupujemo po najvišjih dnevnih cenah EVEREST Presečna 44.

u— V privatni Gorsetovi risarski šoli se bo z marcem uvedel pomolni predmet in sicer nauk o plastični anatomiji človeške telesa za učence obeh tečajev, A in B. Prelaval bo dve uri tedensko g. prof. Miklošič, akad. slikar.

u— Ograjevanje sne je nova knjiga Jožeta Tomaziča, ki je pravkar izšla v sa. ozaložbi. Prikaže zgodbo ograjnika, ki ga ugrab medved in ga z njegovo materjo vied zavleče v svoj breg. Ko se reši, sreča hanačja in hostnika — dva orjaka, s katerima se poda v pragod. Tanjak doživljava razumljivo doživljanje, po en najlepšo, in rešja izgubljeno krajišino. Knjigo je opremlil Jože Beržanek s 125 polkromskimi slikami. Vežana 40 lir broš 28 ur.

u— Dialektom-janjem in visokošolcem nam se nadi ugodna priložna, da koristno uporabijo svoj prosti čas za priditev strojepisja. Praktično znanje, koristno vsakomur. Novi tečaji pričenejo 1., 2. in 3. marca. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Vpisovanje in informacije dnevno: Trg vske učilišče »Christofov učni zavod, Domobranska št. 15.

S Štajerskega

Nemška mladina v Mariboru je imela v četrtek 24. februarja sestanek, na katerem so se oglašili k besedi zastopniki deklet in mladeničev. Stabni vodja dr. Setter je poudaril naloge, ki čakajo pripadke ne nemške mladine v letošnjem marcu, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Sestanek pripadnikov Rdečega križa v Ptujju. Na sestanku funkcionarjev Rdečega križa v Ptujju je poročal stražni vodja Zamuda o delu ustanove, nato pa je govoril okrožni vodja Bauer, ki je poudarjal, da v sedanjih stiski ne sme nihče držati križem rok, marveč mora zastaviti vse svoje sile za blaginjo domovine.

Smrt v Trbovljah. Na posledične težke operacije je umrl v Trbovljah 49 letni rudar Rafael Rihard, član simfoničnega orkestra v Trbovljah. Mož se je v zadnjih letih s posebno vnamo posvečil glasbenemu delu v Trbovljah. Njegova smrt je povzročila med trboveljskimi rudarji veliko žalost.

Večer komorne glasbe v Celju. Minuli petek so imeli v Neumskem domu v Celju komorni večer, na katerem je izvajal program celjski kvartet s sodelovanjem pianistke Marije Sančevne. Na sporedu so bile skladbe Beethovna, Brahmsa in Dvořaka.

Smrtna padež z vozila. 12 letna hči tvorniškega delavca Jožefina Fulsova iz Maribora je tako nesrečno padla z vozila, da je podlegla poškodbam kmalu po prevozu v bolnišnico.

KUPIM SEBIJE
zadnje izdaje
pokrajinskih
znanik.
Zbirke pesni na ogl. old. Ju
pod šifro »Znamka 99«

Marec, mesec pomladi, setve in saditve

Ljubljana, 1. marca. Z marcem gremo v pomlad. Dnevi so vedno daljši, sonce pridobiva na moči, priroda se naglo drami, N.č posebno žaloga ne moremo reči o zimi, ki je za nami. Bila je prizanesljiva, imela samo celo vrsto krasni dni. Vlažno vreme proti koncu februarja pa je prineslo hrupo, ki je marsikoga položila v posteljo. Upajmo, da bosta luč in moč sonca, ki nam je za prvi dan marca spet prijazno posij lo, pregnali vse kilce bolezni iz naših domov. Saj bo kmalu nastopil čas, ko bomo lahko spet na široko odprali okna in vrata.

Marec je čas setve in saditve. O veliki noči mora biti vrt že v zelenju in cvetju. S pobožno zved-vošjo bomo ogledovali prvorekivko, ki bode iz zemlje. Drag in nadomestljiv bo tudi letos vsakemu vrtnarju košček domače zemlje, ki jo bo obdeloval in negoval s pridnimi rokami. Dela, ki smo jih začeli v ugodnem februarju, nadaljujemo. Na toplih gredah sejemo pred vsem seme razne zelenj. di, kakor kapusnica, čebule, pora, zglene, solate, paradiznik in paprike za vzgojo sadik. Prav tako moramo na toplih gredah vzgajati sadke od poletnih cvetic, kakor so astre, balzamine, seboji, petunije, floks, cinije, verbene in še mnogo drugih, ki jih ne smemo sejati kar na tlo ino mesto. Na planem moramo sejati ta mesec solato, grah, bob, repo, rami krompir. Seveda pa tudi vso drugo zelenjudo, kolikor je nismo mogli sejati že februarja, korenje, petršlj in podobno. Proti koncu meseca bomo že lahko pikirali cvetače in nageljne, ako so februarске setve sponesle.

Lepotično grmovje, jagodje, trajnice in pritično sadno drevje mora biti ta mesec opravljeno, torej obrezano, iztrebljeno, presajeno, privezavo in pognojeno. Visoke vrtnice odkrijmo, toda prev. dno, in jih pustimo še na tleh. Tudi za novo z sajanje rož je ta mesec najbolj ugoden. Prvo temeljito ssaženje vrta opravimo čim prej in sicer je treba obrezati robove ob pot h, trato pograbiti in urediti pota. Kdor sadnega drev-

ja ta mesec ne osm. ži in tudi zasajanje odlašaja, zamudi najugodnejši čas. Čim pozneje se loti tega dela, tem slabši bo uspeh.

Zatiranju škodljivcev moramo venomer psvetiti potrebno pažnjo. Pod češnjami, silv. mi in jagod. čem prekopljemo zemljo, da spravimo globlje v zemljo in uničimo razne škodljivce, posebno češnjevo muho, ki prezimuje kot boba v zemlji. V toplih krajih, kakršne imamo zdaj, zapuste svoja skrvališča samice cvetožerka in začno odlagati na cvetne popke jajčeca. Ob zgodnjem jutrim potresamo otrpe hroščke na njih jutrih potresamo otrpe hroščke na njih jutrih uničimo. Ob mirnih in sončnih dneh nadaljujemo s škropljenjem sadnega drevja, kar je izredno uspešno, preden se začne odpirati popje. Tedaj zadenemo posebno v žvo razne škodljivce in kaleče trosne mnogih bolezni. Z varujemo pa tudi popke pred požrešnimi kljuni vrabcev, ščinkavcev in kalinov. Se je čas, da nastavimo na primernih krajih valilnice. Voluhar je še vedno na delu, zato nastavljam o p-sti in zastrupljeno vabo.

Iz kleti in zasipnic pobereimo zadnjo zelenjad. Preberemo in pregledamo krompir, kar ga še imamo, in druge gomolnice. Kleti posnažimo in ob lepem vremenu dobro prezračimo. Dela je zdaj vsepovsod. Zanimiv nasvet pa čitamo zadnje dni v nemških listih, ki pravijo: Treba je čim prej zastaviti motike in lopate na vrtovih, vendar se to delo ne sme pričeti prezgodaj, kajti izkušnja kaže, da se prezgodnja setev najmanj za 14 dni zakasni. V marcu se je treba pri vrtnih delih ravnati po toploti, ki je pri setvi zelo velikega pomena. V tem mesecu smemo sejati spinačo, korenček, grah, drugo gaga pa ne. Solata pride na vrsto šele pozneje. Preden obdelovalci malih vrto v primjejo za orodje, naj si napravijo natančen načrt, kje bodo kaj sejali, da ne pojde noben četvrtini meter prostora v izgubo. To liko v premliskek našim vrtninarjem, ki seveda svoja vrtna dela v marcu uravnava po vremenskih r-zmerah in po razpoložljivem prostoru

Iz Trsta

Tržaški prefekt med dalmatinskimi priseljenec. Tržaški prefekt dr. Coccani je v spremstvu senatorja Tacconija, predsednika podpornega odbora za dalmatinske Italijane, ki so se zatekli v Trst, posetil priseljenke, ki so nastanjene v posebnih prostorih in v oskrbi občinskega podpornega odbora. Prefekt se je zadržal delj časa v prisrčnem razgovoru s posameznimi priseljenki.

Prijava živine. V smislu razglasa tržaške mestne občine morajo vsi prizadeti prijavit živino s stanjem, dne 1. marca 1944. Prijave bodo izvršene z izpolnitvijo posebnih tiskovin.

Prodaja racioniranega vina. S 1. ma cem bodo p. odajali organi tržaške občine večjo količino vina po 15 lir proti predložiti živilskih naznacij.

Sartna kosa. Dne 26. februarja so umrli med drugim v Trstu 63-letni Gučo Bauda, 82-letna Ana Lovrenčič, 75-letni Leopold Gerbec, 84-letni Ivan Glušič, 90-letna Frančiška Vilče vdova Pavlin, 43-letna Antonija Ferluga Roberti, 32-letni Franc Glavica in 19-letni Ivan Krdovčič.

Ljudsko gibanje. Dne 26. februarja je bilo v Trstu 12 rojstev in 20 smrtnih primerov.

Himni. Poročilo so se te dni v Trstu trgovski nameštencec Edvard Nacnovič in koročičarka Elizabeta Gegerin, mesar Emil Ferluga in gospoinja V. nda Bušič, uranik Umberto Kizana in gospoinja Analija V. hvič.

Slikar Gauss razstavlja. Za 1. marec je napovedana razstava razskega slikarja Ladislava Gaussa v Mihelčičevi umetnostni galeriji.

Nova vnan doživljaj tržaške lehtararja. Leknar Josip Zuecher se je v Trstu izkarnke »Pri Sv. Justu« v ulici Sedih vodnjakov zvečer demov. Ko je prišel po Sankinovem drevceju do zaklonišča a predora, ga je srečal nemarec. V naslednjem trenutku je čutil leka nar udarec v ob az. Na njegove kilce na pomoč so prihiteli mladočohi in ga spravili v omenjeno lekarno, kjer se je Zuecher osvobodil. Policijskim organom je pripisal dogodek kakor ga je doživel. Opazili je, da mu je z žepa izginila listnica z 10.000 dرامي.

Nesreča v Dutovljah. Devetletni Rud if Vilče iz Duovljah je v bližini domačje ročno bombo. Igral se je z njo pa je eksplodiral in razlila dečica po obrazu in dsmi nogi. Vrglo ga je proti nekemu bližjemu drevesu, kjer je obležal. P. epeljal, so ga v tržaško bolnišnico.

Vlomitelj ne miruje. Drzni tatinski vromiški zlikovci so se utihotapljali v Lorenzijevo skladišče v ulici Luciani 7 in odnesli 20 porcelanskih kročnikov, 10 kristalnih šč in druge predmete, vredne nekaj tisoč lir. Ponesrečeni se je njihov postus da bi se splazili v živilsko trgovino Franca Chersaja, v Srednji ulici 26. S p. naraženimi ključji so se vtihotapili tatovi v stanovanje mornarja Oresta Čiča, ki so mu odnesli obleke in perila v vrednosti več tisoč lir, razen t ga 2.000 lir golovine. Tržaška policija razočuje v vloma.

Iz Gorice

Upravne zadeve gorških občin. Pokrajinski upravni odbor v Gorici je imel 21. februarja sejo, na kateri je prebral in odobril celo vrsto upravnih ukrepov, ki se tičejo delovanja podrejenih občin v gorški pokrajini.

Smrt gorškega notarja. V Gorici je umrl po kratki bolezni 64 letni notar dr. Ernest Klavžič, ki so mu bili spremenili priimek v Colautti.

Zavezanje sodišča za javno varnost v Gerled. Ta mesec se bo v Gorici sestalo posebno sodišče za javno varnost ter bo razpravičilo o prizivu državnega tožilca proti obsoj. Brunu Bavarellia, ki je oktobra meseca lanskega leta umoril v Vidnu policijskega agenta Lisina Fritza. Imenovani je Bavarellia aretirat ter hotel odpeljati na kvesturo. Posebno sodišče za javno varnost v Trstu je obsodilo Bavarellia na 30 let zapora, državnih tožilec pa zahteva za umor smirno obsodbo.

Nesreča z nabotom. Nekli 14 letni kmečki fant iz gorške občine se je peljal s kolesom v mestni demov. Pot ga je zašel na stari jarek, ki je v travi skrivljen na boj. Nesreča je hotela, da je fant zadel s kolesom v prednji del naboja, ki je eksplodiral in fanta hudo ranil, da so ga morali oddati v gorško bolnišnico.

Iz Hrvatske

Nov časopis v Mostaru. Kakor v Dubrovniku, Splitu in Zadru, je začel sedaj tudi v Mostaru izhajati domač časopis. »Mostarske novine« izhaja zankrat tedensko, v načrtu pa je, da bo list izhajal tri do štirikrat na teden.

Policijska ura v Zagrebu. Policijska direkcija v Zagrebu razglasa, da morajo biti ljudje zvečer ob 21. doma. Javne prireditve morajo biti zaključene najpozneje do 20.30.

Beležnica

KOLEDAR
Četrtek, 2. marca: Smplicij.
DANASJNE PRIREDITVE
Kino Matica: Gabrielja Dambrova.
Kino Sloga: Usoda.
K. no Union: 5000 mark nagrade.

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjan trg 5, Dukianjški Dia, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE DRAMA

Četrtek, 2. marca ob 16: Matura. Red četrtek.
Petek, 3. februarja ob 16: Deseti brat. Proslava 100 letnice rojstva Josipa Jurčiča. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Fodorjeva komedija »Matura« je ljubeznivo delce in resničuben odraz odnosov med nezkušeno mladino, ki podlega prvim življenjskim zanosom, in zrelim ljudim, ki jim je poverjena vzgoja te mladne in ki jo vodi vsak svojemu značaju odgovorjaječe. Delo ne bo zanimalo samo mladino in šolnike, temveč vsakogar kot spomin na lastno mladost. Igrali bodo: Drenovec, Debevec, Gorinšek, Ukmar, Verdovnik, Gregorin, Nabokac, Ukmar-Boltarjeva, Gabrieličičeva, Levarjeva, Pugljeva,

Abruški človek in dežela

V poljedelskem in industrijskem pogledu najbogatija ravnina v Abrucih je tista med Rietijem in Ternijem, ki spada danes upravno k Laciju, vmejstveno pa k Abrucem samim. Sestoji iz dveh kotlin, izmed katerih leži ternijska 270 m niže, tako da se mora rietijska reka Velino pred združitvijo s ternijsko Nero spustiti v globino z večkratnimi vodopadi, ki so znani pod imenom Le Marmore.

Mesto Rieti je bilo v starem veku pod imenom Reate

prestolnica Sabinecev

ter je imelo zaradi vplivskega vodovja s Ternijem neprestane spore. Tako je znana velika pravda med obema mestoma, ki sta jo imeli v zadnjih časih rimske republike in v kateri je nastopal najslavnejši advokat starega Rima, Mark Tulij Ciceron. Danes ima Rieti vse drugačen pomen kot izhodišče za komaj 22 km oddaljeno zimsko športno središče Terminiolo, ki leži 2213 m visoko. Smučanje je bilo amareč pred sedanjo vojno prvi italijanski modni sport in ker zapade sneg v Apeninih, v vsinah kakšnih 1500 m, že v začetku decembra ter obliže potem do velike noči, pogosto pa še dalje, je za ta sport dovolj priložnosti. Najprvo so odkrili smuče terene pri Roccarasu južno od Sulmona, ki jih gorske verige varujejo proti zapadnim vetrovom. Ker pa se morajo vsaj Rimljani vzeti vs dan po železnici do tja in so jim ti tereni zato od rok, so začeli obiskovati bližnji Ovindoli, ki je pa tudi celih 15 km oddaljen od najbližje železniške postaje. Potem so si izmislili, da bi področje Gran Sessa, najvišje gorske gmote na polotoku, kjer sneg najprvo zapade in najdalje obliže, povzdignili v

Hiltebrandt piše, da je pred leti sedel v vlak proti Abrucem z dvema do zob oboroženima lovčema, ki ju je pozneje na vrhu Monte Genarra srečal brez te opravne. Na njegovo vprašanje, kje imata črtočje, sta mu odgovorila, da sta iz Rima pogosto opazovala to oddaljeno goro in ju je prišla želja, da jo obiščeta. Doma pa sta morala povedati, da gresta na lov, kajti če bi navedla, da hočeta na goro le zavoljo zabave, bi ju smatralo vse za prismojena. Hiltebrandt samemu se je na njegovih abruških poteh pogosto dogajalo, da so ga ustavljali karabinjerji in ga smatrali za avstrijskega vojuna ali počepuha, ker mu niso mogli verjeti, da koraka v juljski vročini po kamnitih poteh in s težkim nahrbtnikom samo iz veselja do potovanja. Njegov sum, da gre za vojuna, je postajal določnejši, če so opazili, da je z denarjem dobro založen. »Pravite, da potujete za zabavo.« mu je dejal neki karabinjerski narednik, »in kakor vidim imate denarja dovolj. Zakaj pa ne uporabljate potem železnice?« Seveda se je v tej miselnosti do danes že marsikaj spremenilo.

Nečesa drugega, kar je trdno zvezano z našim običajnim naziranjem o Abrucih, ni pisec na svojih nešteti potovanjih po teh krajih v teku štiridesetih let nikoli srečal: to je

tradicionalna figura »abruškega razbojnika«

Njegov sovražnik so bili vprav nasprotno čuvaji javne in zasebne varnosti: razen karabinjerjev še belji ovčjaki, ki jim je naloga varovati drobnico pred volkovi. V Apeninih je bajne nič manj ko 9000 volkov. Ti ovčjaki pa so se spravljali z režečimi zobmi in lajajo kaj radi tudi nad samotnega popotnika.

Gorska pobočja in visoke doline imajo v abruškem gospodarstvu dosti večji pomen kakor maločlovevne in razmeroma majhne visoke planote. Ker so bile te namreč še v zgodovinskih časih pokrite z jezeri, se je moralo prebivalstvo naseljevati na pobočjih in v visokih dolinah ter živeti zato po večini od živinoreje. Na takšnih krajih nahajajo še danes njegove glavne kraje, ki nekako obkrožajo sedaj suhe visoke planote. Če je planota dovolj prostrana, so v njeno sredo postavili pozneje še nadaljnjo naselbino, ki jo spoznaš še danes po njenem pridevku »die Mezzo« (av sredine). Italija je bila

spočetka gozdnata dežela

in je zato človek svojo borbo usmeril proti gozdu, od katerega ni mogel in ni znal živeti. Gozdove so krčili najprvo v nižavah, potem se je to delo raztegnilo na pobočjih in naposled na višave. V gorati deželi, kakršna so Abruci, je šlo predvsem za pridobitev pašnikov. Ti so ostali nazadnje v višavi, medtem ko so doline in pobočja izkoristili za poljedelske namene, in to res skrbno. Z velikim trudom so ob pobočjih uredili terasne vrtove, pri kraju Fratturi pa so izkoristili celo 1500 m visoko, proti jugu nagnjeno ozemlje za obdelovanje. Tujci, ki se dobro ne spoznajo na poljedelstvo, se sicer včasih čudijo, da Abručani niti

žitnih polj ne počistijo kamenja, ki so tla z njim posuta, čeprav bi ne bilo težko pobrati ga. V tem vidijo znak za »lenobo«. Stvar pa je povsem drugačna. Ljudje so namreč preprosto spoznali,

da se pod kamenjem ohrani vlaga, ki je rasti neogibno potrebna, in to zlasti v poletnih mesecih, ko le izjemno dežuje!

Prebivalstvo je živelo v prejšnjih časih, preden si je avstralska voľna osvojila svetovni trg, od živinoreje, bolj rečeno od ovčereje. Ta ga je lahko redila tem bolj, ker so bili ti kraji zavoljo visoke umrlosti otrok bolj redko naseljeni kakor danes. Tako so izračunali, da je okrog leta 1500 živelo v Abrucih le okrog četrtilijonov ljudi, danes pa jih je poldrug milijon. Nekdanje blagostanje dokazujejo tu in tam ostanki starih rimskih tlakovanih cest, trdno zgrajene zgradbe, ki kažejo pogostoma prilichen umetniški čut, v majhnih krajih, kakršni je na primer Roccaraso, pa so imeli celo svoje gledališče zgradbe, kakršne najdeš danes samo v večjih mestih živinoreja je bila v Abrucih torej donosna, čeprav je trpela v nasprotju z alpeko živinorejo vedno zavoljo

poletne suše,

ki travi ne dá tako uspevati, da bi bilo mogoče pripraviti kaj sena za zimske mesece. Abruški živinorejci so zato prisiljeni, da poženejo ob koncu septembra svojo živino pogosto stotine kilometrov daleč v nižave, zlasti v Apulijo, ki je bila že iz tega razloga od pradavnih časov tesno povezana z življenjem abruške dežele. Drug razlog je bil seveda ta, da se vse doline odpirajo proti jugu, vprav v Apulijo, medtem ko jih proti zapadu, na rimsko stran ločijo visoke gorske verige. Ti naravni pogoji so vplivali tudi na zgodovinske razvoje. Čeprav se razprostirajo, Abruci dosti bolj severno kakor Rim, so bili do novega časa pod oblastjo neapeljskega kraljevstva, ne pa na primer del papeževе države.

Pastirsko življenje poraja pogosto iste pojave v deželah, ki so si drugače daleč narazen. Tako imajo apenijski ovčji pastirji ista glasbila kakor pastirji daljnih škotskih visokih planot: »piffe«, to je pastirske piščali, in »zampognoc«, dudo.

»Pifferari« in »zampognari«,

abruški piščalkarji in dudarji, so bili v prejšnjih časih v adventni dobi znan pojav na rimskih ulicah in so nešteti slikarjem dajali pobudo za umetniška dela. In že v starem veku se je razvila tu veja »bukolske« poezije, ki je proslavljala pastirsko življenje in je imela pomembno posnemovalce v literarnih zgodovinah vseh kulturnih narodov. Celo Gabriele d'Annunzio je opeval abruškega pastirja. Danes tega seveda ne moremo več popolnoma razumeti, kajti abruška pastirska idila je prilično izumrla, kakor izumira pastirstvo samo, in na pastirja, ki bibral Ostrovo »Blaznega Rolanda« ali Tassov »Osvobodeni Jeruzalem«, kakršni so tedaj nekoli baje živeli ne

naletiš več. Tudi takšnih, ki bi ne bili sposobni branja, ne boš kmalu nič več naletel, kajti stare abruške pašnike danes spet pogozdujejo. Gozd daje modernemu človeku pač važnejše surovine kakor ovce, vsaj tu v Evropi in Italiji, ki teh surovin nujno potrebuje.

Svojevrsen svetovni rekord

Poročali smo že, da se je na Norveškem narodila deklica, ki je ob svojem rojstvu tehtala 6,9 kg. Deklica je trinajsti otrok svojih staršev. Najtežji novorojenec, ki so ga doslej tehtali pred norveško novorojenko, je tehtal 6 kg. Mati in otroci so zdravi.

Predor

pod Sueškim prekopom

Ministrstvo za železnice v Egiptu proučuje trenutno načrt za zgraditev predora pod Sueškim prekopom. Prodor je projektiran od Porta Fuada proti nasproti ležečemu bregu Sueškega prekopa ter se hoče izogniti prekinitvi kopne zveze med Egiptom in Palestino.

Ob bombnem napadu v Bolgariji

Sredi zvokov koračnice, katere je oddajal sofijski radio, kakor vedno pri zračnem alarmu, da bi na ta način vtil poguma ljudstvu, so začele bombe treskati na tla. Na čudežen način sem se rešil pod betonsko streho ter odkorakal nato s skupinsko ranjencev po cesti, kjer so eksplozivne odvržene bombe. Uradniki za zaščito pri bombnih napadih so nam pokazali pot do najbližjega obvezovališča. Poslali so nas v hotel, kjer so čakala postrežljiva nemška dekleta. Ona so bila prve ženske, ki so nam nudile pomoč v tem kraju. Ko sem videl kako spretno, urno in prijazno so se vživele v položaj ljudi, katerih niso niti razumele, s kakšno vrnemo so izvrševale bolničarski poklic ter ponujale ljudem konjak in čaj, se mi je zdelo, da sem navzlic nevarnosti, ki je prežala na nas vse, na varnem in tako rekoč rešen. Voditeljica deklet je hodila od enega ranjenca do drugega in pomagala z besedami ter tolažila vsakega posebej. Tudi bolgarski zdravnik je prišel pogledat k nam ter je vprašal, če je kaj tekoč ranjenih med nami. Nato so se ustavili pred vrati hotela reševalni vozovi. Nemška dekleta pa so nam stregla s sladkarijami in drugimi dobrotami, katere so prejele iz domovine.

To je bila prva pomoč. Naslednje obvezovališče je bilo v nekem gimnazijskem poslopiju. Tam je bilo vse mrzlično na delu. Gasilci in člani za zaščito pred letali so bili na moč delavni. Vojaki so stražili bombe, ki se niso razletele, prav tako kakor podirajoče se hiše. V zgodnjih večernih urah, še preden se je stemnilo, je vsak šel počivati na ležišče, kjerkoli ga je našel in kadarkoli je mogel. Vsa je skušal pomagati svojemu sosedu. Sprevideli smo, da takšna medsebojna pomoč prav tako kakor velika sila zbližuje ljudi med seboj.

Ko je bilo bombardiranje končano, so ranjence naložili na voze, da jih odpeljejo iz mesta. Posledica tega je bila, da smo se znašli v neki majhni balkanski kmetiji. Ob 3. jutraj je v njenih prostorih še gorala luč. Kmetije so videli nekakšna svetilkujoča se padala, slišali so eksplozije, nato so pritisnili prvi begunci iz mesta in zaradi tega se jih je polotil nemir. Z naglico, kakršne ne bi bil primitivnim ljudem nikoli prisodil, so nas odnesli na topla k peči. Krčmar nam je ponudil jajec, čaja s konjakom ter je velel prinesiti iz kleti žimnico, jo postavil na klopi ter nas pokril z ovčjimi kožuh in toplimi odejami. Prizadeval si je, da bi nam pokazal čim večjo prijaznost ter nam nudil kolikor mogoče veliko udobnost.

Kmetije so zdihovali zaradi poškodb v lepi Sofiji, bili so v skrbih za gledališče in za usodo cerkve Aleksandra Nevskega, katere je bila sezidana tudi s prispevki njihovih dedov. Zelo jih je skrbelo, kaj je z lepimi zgradbami posameznih ministrstev ter z zadržnimi hišami, ki krasijo lep in modern Sofijo. Vsi so zmajevali z glavami in si niso mogli predstavljati nesreče, ki je zadela prestolnico. Nato pa je bruhnil iz ljudi strahovit bes. Obsovali so teroristične napadalce z morilci ter so se zgražali nad njimi, ker se ne upajo nastopiti kot mož proti možu z golim orožjem. Lepo bi jih sprejeli, se je slišalo vse vprek, z bajoneti kakor pse. Enkrat so že preizkusili našo moč — v svetovni vojni, pri Dojramu in pri Solunu. Naj bi se to-

Tri tisoč let morske plojbe po Vzhodnem morju

V srednji in južni Švedski so odkrili ploščice iz granita, iz katerih je razvidno, da so stare več tisoč let. Mnoge vsebujejo znake, kakršni so bili v rabi 2500 let pred našim štetjem. Na nekaterih ploščicah so bile izdobljene plastične podobe, ki kažejo čolne s 30 in več veslači. Rimski zgodovinar Tacit ima torej prav, ko poroča, da so na švedskem gradili čolne brez jader. Njegova izjavanja potrjujejo sedanje najdbe z največjo natančnostjo.

Grafologija in medicina

Docent dr. Rudolf Pophal iz Stralsunda je napisal članek o grafologiji in zdravniški praksi. Docent pravi, da se lahko mnoge bolezni pomagamo s pomočjo grafologije, kajti iz pisave je mogoče razbrati človeško zdravje prav tako kakor bolezni. Ta metoda se bo čedalje praktično uporabiti zlasti pri diagnosticiranju bolezni v večjih obratih.

glavno zimsko športno terišče Italije.

Nad Assergijem so speljali žično železnico do velikega hotela v višini 2126 m, ki je znan pod imenom Rifugio Albergo. Hotel je močna, skoraj utrdi podobna zgradba, leži pa žal v takšnem položaju, da je izpostavljen vsem vetrovom in viharjem, razen tega je nekoliko sto metrov nad pravim smučarskim terenom. Campom Imperatore, do kamor v voharnem vremenu ne moreš iz hotela s smučmi, v jasnem vremenu po zaledenem, precej strmem pobočju pa le z veliko nevarnostjo. Človek bi skoraj domneval, pravi dr. Philipp Hiltebrandt, ki piše o teh stvareh v listu »Kölnische Zeitung«, da so zgradili ta športni hotel samo zavoljo dohodkov njegovega namenišča, kajti človek je na to zavetišče vedno bolj ali manj priklenjen in iz samega dolgega časa skoraj ne more drugače, kakor da je in pije.

Ta hotel pa je danes vendarle

znamenita in celo zgodovinska zgradba,

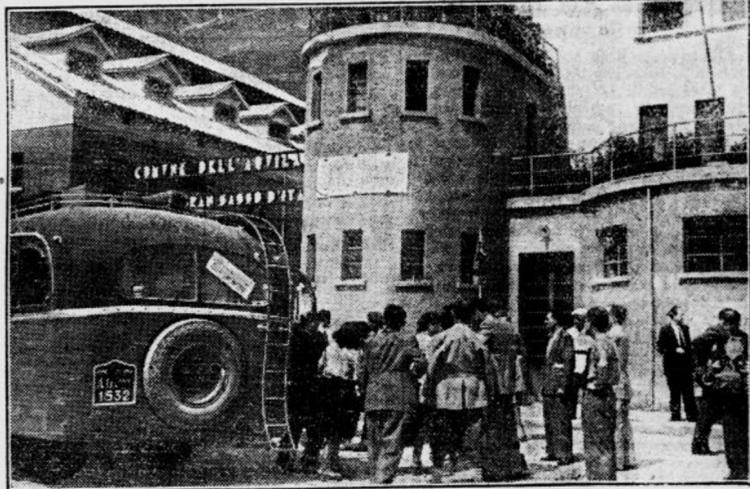
kajti sem so spravili v preteklem septembru Mussolinija, misleč, da ga bodo imeli v tem odročnem kraju varneje v rokah kar v kateri kol. svojisko-badoglevski ječi. Toda potem so prišli nenadoma nemški padalci in ga s naravnost legendarno spretnostjo in pogumom rešili.

Zaradi nedostatkov, ki se držijo drugih abruških terenov, je postal pred izbruhom sedanje vojne Terminiolo pri Rietiju pravo zimsko športno središče italijanske prestolnice. Odkril ga je neki bivši major, ki se je potem učil hotelinstva in je tu odprl prvo gostišče. Sledili so mu drugi podjetni možje, končno je tudi fašistični Dopolavoro uredil tukaj svoje stavbe in tako so prihajali potem ob nedeljah veliki sprevidi zasebnih in dopolavorških avtomobilov in avtobusov z množicami ljudi, ki so hoteli uživati zimsko veselje.

Navzlic lepim uspehom, ki so jih pokazali posamezniki, pa je bil smučski kakor gorski šport sploh v Srednji Italiji bolj ali manj majhna stvar. Ti Sredozemci kažejo namreč niti

odpor proti telesnemu gibanju

in zato se ne smeš čuditi, če srečaš v teh krajih pogostoma osličke, ki se šbijo že pod težkimi tovori, a morajo navzlic temu prenašati še svojega gonjača. Obiskovanje planin za zabavo in odpočitek je še danes nekaj, česar večina domačinov ne more prav razumeti.

Campo Imperatore — das bekanteste Wintersportszentrum in Italien
Campo Imperatore — Najbolj znano središče zimskega športa v Italiji

Kadilec v šotoru

Na robu sosednjega šotorišča je bil šotor, ki je kaj kmalu priklenil našo pozornost. Ne morda zaradi oblike, saj je bil prav tak kakor naš in vsi po širokem taborišču med barakami raztreseni šotori. Iz slahega, medežasto porbarvenega platna, nizek in tesen, za šest ljudi, spalo jih je pa pod njegovo nemirno streho osem. Pozorni smo postali nanj zaradi dima, ki je zmeraj uhajal iz zarez med slabo spetimi platni, in pa zaradi dejstva, da je bila odprtina, ki je služila za vrata, malo kjač odprta.

Sprva smo mislili, da šotor polivajo z vodo in da mokrota v soncu izhlapeva. Taka razlaga bi bila razumljiva, ker je bila vročina neznosna in smo si na vse načine prizadevali, da bi pripoke omilili, polivanje šotorov s hladno studenčino pa je bilo že vedno kakor »na dnevnem redu«. Ko pa je nekoga dne silovito neurje z izdatnim nalivom temeljito ohladilo ozračje, da nas je kar zeblo, smo se nemalo začudili ob pogledu na stalno se kačiči šotor, ki ga je slej ko prej obdajala siva, prozorna meglica.

Za stvar smo se zanimali in ugotovili, da daje šotor zavetje samim strasnim kadilcem, mladim ljudem različnih poklicev in stanov. Najstarejši je bil uradnik, štel je največ trideset let, najmlajši pa srednjegolec, niti ne sedemnajst let star. Drugi so bili okrog dvajsetega leta. Najzanimivejši med njimi je bil vseučiliščenik, majhen in svoje dni nedvomno čokat, na prvi pogled duhovitega obraza. Pogled na to ne navadno družbo je bil pretresljiv, da se bi rekel strasen. Vsi so bili suhi kakor okostnjaki, prednjač pa je srednjegolec, ki je bil že skorajda prozoren. Iz njegovega nagibnega, zmeraj v neznanje daljave zamaknjene obraza, je razločno zrla smrt. Počuden, vendar ne tako dočlen izraz, je imel tudi vseučiliščenikov obraz.

Kadilec so bili vsi. In tudi da so stanovali pod isto platneno streho, ni bilo naključje. Vodila jih je neizprosna strast, ki so ji bili slepo vdani, podhni zarotnikom ne življenje in smrt. Sprva so imeli precej bogate zalogo boljših cigaret, tolikšno, da je z

zmernim kajenjem ne bi mogli zlepa izrpati. Toda siva megla, ki se je stalno dvigala iz zekletnega šotorja, je zgovorno in jasno pričala, da o zmernosti pod platneno streho ni bilo govora. In tako so se cigarete kaj kmalu spremenile v dim in pepel. Potem se je začel lov za njimi. Strastni iskalci zrla, ki so se svoje dni nehali po Severni Ameriki, bi se nedvomno ne mogli meriti z noro fanatičnostjo zastupljene osmorice. Navadno se jih je odpravilo na lov za cigaretami sedem, šotor pa je stražil najmlajši. Sedel je pri šotorovi odprtini, z nogami prekrižanimi kakor Turek, in nepremično strmel za tovariši, močno podobnih izžrpanemu indijskiemu fakirju.

Lov je bil zmeraj uspešen. Saj je bil dober tudi grčasti tobak za zvijanje cigaret, ki je med kajenjem prasketal in pokal, da smo take cigarete nazivali »dum-dum cigarete«. Vsak dan so dobili dovolj tobaka, ker so ga kupovali s kruhom. Sirom in drugimi živili, ga drago plačevali z denarjem in ko je tega zmanjkalo, z dragoceniimi predmeti in obleko. Tako je šotor počasi obubožal. Tudi nekaj oče so končno zamenjali za tobak, da so morali ležati na sami slami. Tako je šlo iz dneva v dan, dokler ni najmlajši nenadno zbolel.

Takrat je izgledalo, da so se drugi spametovali. Odpovedali so se kajenju vsaj toliko, kolikor bi si morali zaradi tega prigrigovati od hrane. Vseučiliščenik pa, ki je bil trdnejšega zdravja, je nadalje iskal tobak. Posvetil se je beratenju. Če je le kje zagledal človeka s cigareto v usti, že je bil pri njem in ga trdostravno nadlegoval, dokler mu ni ene odstopil, če ne cele vsaj ogorek, ali pa dim . . .

Tudi v našem šotoru smo bili vsi kadilci, vendar zmeraj; pokalci smo največ po tri cigarete na cebo na dan, kadar smo jih imeli, in nobene, kadar jih nismo imeli. Časih smo imeli vsi skupaj eno samo in tedaj je krožila iz roke v roko do poslednjega dima.

Tistega dne, ko je najmlajši izmed cigaretarjev zbolel je po vsem taborišču pri manjkovalo cigaret. Mi smo si jih od prejšnjega dne prištedili osem, za vsakega eno. Razkropili smo se po taborišču, da bi našli primeren kotiček, kjer bi v senci prebili po-

pol dne. Legel sem v travo za barako ob ograji iz bočede žice in prižgal cigareto. Bila je zanič in hitro je zgorovala. Vendar ne dovolj hitro, da bi zgorela, preden se je od nekod pojavil vseučiliščenik in legel poleg mene. Brez besede je uprl oči v cigareto, hrepence in strastno, da sem mu jo hotel že ponuditi, ko je spregovoril, ne da bi odmaknil pogled:

»Nikoli bi si ne bil mislil, da se bova srečala tukaj. To življenje ni zate . . . Ti se me morda ne spominjaš. Jaz te pa že dolgo poznam. Sosed sem tvoje prijateljce . . . Zmeraj sem vaju občudoval . . . Govoril je hlavno in odsotno kakor stroj. In misel, da bi mu ponudil ostanek cigarete, je podzavestno ugasmila . . . Krepko sem potegnul, da je zasmrdelo, in zinil tjavendan:

»Saj res, njen sosed si bil . . .
»Saj sem vedel, da se me spominjaš, skoda, da se nisva tu prej srečala. Koliko zanimivega in pomebnega bi si imela povedati . . . O umetnosti, književnosti, politiki, vojni in ženskah . . .

»Res škoda,« sem medlo pritrtil in spet potegnul . . . potem sem leno puhnul, da se je naredil velik kolobar, ki se je počasi dvigal pod nebo in izgnil v soncu . . .

Gledal je za njim s trpečim, spačnim obrazom.

»Človek tu tako zelo trpi, ker mu primanjkuje duševne hrane. S teboj bi se bil duševno razgibal, ti pa z menoj . . .
Tako je govoril in ni premaknil pogleda s cigarete, ki se je bila med tem že močno skrajšala. Imel sem živ občutek, da je njegovo govornjenje samo sredstvo za doseg dobočenega namena. Nekakšen do potakosti pripravljen in dognan bojni načrt . . . Čakal sem, kaj bo . . .

»Večkrat sem te bil srečal na cesti, časih v njeni družbi. In zmeraj sem si mislil, kako srečna mora biti s teboj. Ni dvoma, da so ji vse prijateljeve in znanke zavidele. Mot' se,« sem odločno rekel.

Spet sem potegnul in puhnul. Gost oblak smrdedečega dima me je obdal. Potem je ostanek cigarete razneslo, da so drobci tencega tobaka poškropili obleko in sem jih moral z vso naglico gasiti. Takrat je moj novi znanec, ne da bi trenil z čmi, nemavno, kakor če bi tresčilo z jamega, s sko-

raj zapovedovalnim glasom rekel:

»Posodi mi eno cigareto!«
»Nimam.« sem naglo odvrnil. Ošnil me je s praznim pogledom in, kakor da bi bil moj odgovor preslišal, z istim glasom ponovil:

»Posodi mi eno cigareto . . .
»Nimam.« sem razdraženo odgovoril. »Nimam je.«

»Samo eno, jutri ti jo vrnem.«
»Kje naj jo vzamem?«
»Dve ti bom vrnil . . .
»Razumeš, da je nimam?!«
»Kos sira ti dam zanjo . . .
»Če je pa nimam . . .
»Kos sira in hlebec kruha . . .
»Nimam.« sem zakričal, da so se nekateri ozrli, »razumeš, da nimam?! Lahko mi daš deset hlebecv in cel kolobar sira, cigarete ne boš dobil, ker je nimam. Če bi mi rekel prej, bi ti jo dal kar tako . . .« Jezen sem se obrnil stran in obmolnil.

Tudi on je molčal. Strmel je v daljavo. Tam je stal sredi plodovite ravnine visok d'maik in puhal goste oblake dima. Po cesti ob taborišču je brzel avtomobil. Za njim se je dvigal praš, ki se je spajal s prozornim modrikastim dimom, uhajajočim iz stroja. Še bliže, onstran ograje iz bočede žice, je stal stražar. Za njim je šumel gozd koruznih stebel. Vojak je tibo popeval, naslonjen na svojo puško. Potem se je ogledal in segel v žep. Potegnul je cigareto in jo prižgal. Sivkast dim je zaplaval pod nebo. Pogledal sem svojega sotrpina. Tudi on je videl vojaka s zigareto. V njegovem pogledu pa ni bilo nič več človeškega. S težkim vzdihom se je obrnil stran in ni več pogledal tja . . . Čez nekaj časa se je spet ogledal.

»Čuj, ali ti ugaja ta ura?«
Zdrnil sem se. Vseučiliščenik mi je z novim ognjem v očeh molel lepo zapestno uro. Vzel sem jo v roko in jo pazljivo ogledoval.

»Dam ti jo — za deset cigaret! . . .
»Ko pa jih nimam . . .
»Deset cigaret pa je le vredna . . . Drag spomin je . . . Eno na dan . . .
»Toda, človek božji, ali ne razumeš več jezika, ki te ga je naučila mati? Kako naj ti dam cigarete, če jih pa nimam? . . .«

Nejeverno me je pogledal in spet pomolčal. Čez čas, ko sem mislil, že oditi, pa se je zaupno obrnil k meni in znova začel:

»Prej si rekel, da med vama ne bo nič?«
»Res je.«

»To se pravi, da boš po povratku domov sameval. Veš, to je hudo. Biti toliko časa brez vsega, potem pa se vrneš in nimaš bitja, ki bi te razumelo, ki bi te ljubilo. Samo eno cigareto mi daj, pa ti bom pomagal . . .
»Kako?« sem ga prekinil. »Kako mi hočeš pomagati? In on, ki ga je moje zanimanje obšlo z novim, a zgrešenim upanjem, je oživel.

»Tudi jaz imam zaročenko. Mladó in lepo. Ne vem, če si me kdaj videl z njo, vem pa, da so jo možiki kar požirali z očmi. Rada sva se imela in vse je storila, kar sem hotel. Še zmerom misli name. Če mi daš sedaj eno samo cigareto . . .
»Sapo mi je zaprlo, da nisem mogel do besede. A on je z verno nadaljeval: »Dal ti bom pismo zanjo. Vendar moraš biti obziren in režen z njo. Boš v del, kako je lepa. «Gledal me je z upajočimi, vlažnimi očmi in nisem vedel, ali naj bi se nanj jezil ali ga pomiloval.

Kako naj ti dopovem, da sem ravnokar pokadil poslednjo cigareto? Ali si pozabil, da si možki? Ali te ni srsm?«
»Ti ne veš, kako bi sedaj užival, če bi imel cigareto. Saj vem, da je pomilovalno, da tako prosjačim. Toda ne morem drugače. Ne morem!

Njegov glas je bil proseč in poln upanja. Vstl sem in potegnul tovariša za seboj. Oblel sem vse znanca, a cigarete nisem dobil zanj. Nobena prosnja ni nič zalegla. Prve sence so že padle na zemljo, ko sva še zmeraj iskala cigareto. Potem sem se spomnil človeka, ki sem mu prejšnji dan pisal pismo. Šla sva k njemu. Rade volje je dal toliko zeleno cigareto.

»Nikdar ne bom pozabil te usluge.« se mi je zahvaljeval tovariš. »Jutri dopoldne ti bom prinesel hlebec kruha in kos sira, pa bova skupaj pokramljala . . . Častna beseda.« In je šel morda trdno verujoč, da bo tako storil.

Naslednjega dne ga seveda ni bilo. In tudi potem se v taborišču nisva več videla.

